

MEI
2014

COALITIEAKKOORD
2014-2018

EXPEDITIE EINDHOVEN

IEDEREEN MEE

PvdA - D66 - SP - GroenLinks

EINDHOVEN

PITTIG, MAAR ALS
HET LUKT, GEEFT
DAT EEN KICK

DOOR SPELEN EN
ZINGEN MET ANDERE
KINDEREN LEERT ZIJ
GOED NEDERLANDS

ALS MENSEN
GENIETEN,
GENIET HIJ OOK

INHOUDSOPGAVE

LEESWIJZER	4
HET VERTREKPUNT	5
1. GRENZELOOS AMBITIEUS	7
2. EINDHOVEN DUURZAME BANENMOTOR	11
INJECTIES VOOR DE BANENMOTOR	11
EEN KLOPPEND STADSHART	12
VERNIEUWENDE CULTUUR DIE VERBINDT	15
EINDHOVEN IN BEWEGING	16
VELE WEGEN DIE NAAR SCHONE LUCHT LEIDEN	16
DUURZAME LUCHTHAVEN GEEFT EINDHOVEN VLEUGELS	18
THINK BIC!	18
DE STAD IS TOCH VAN MENSEN!	19

FUN ALS MENSEN
ELKAARS
KWALITEITEN ZIEN
EN SAMENWERKEN

ZOLANG HIJ VOOR
ZIJN VROUW KAN
ZORGEN, WIL HIJ
HET BLIJVEN DOEN

THEY WANT TO
MEET POLICY
MAKERS

3. EINDHOVEN ZORGZAME STAD	21
WUEINDHOVEN EN DE DRIE DECENTRALISATIES	21
IEDEREEN AAN HET WERK, NIEMAND BUITEN DE BOOT	27
MENSELIJK MAATWERK TEGEN ARMOEDE	29
JONGEREN KRUGEN KANSSEN	31
SAMEN WONEN 040	33
DE BUURT IS VAN ONS ALLEMAAL	35
VEILIGHEID VANUIT PREVENTIE EN KENNIS	35
DUURZAAMHEID: EINDHOVEN GEZONDE STAD	36
 4. FINANCIËN: VERANTWOORD EN REËEL	 39
 BIJLAGE: FINANCIËEL MEERJARENBEELD	 40

LEESWIJZER

Dit akkoord begint met onze missie: het gezamenlijk vertrekpunt van deze coalitie. In deel 1 zetten wij onze koers uiteen. Dit zijn de uitgangspunten en strategieën waarlangs we keuzes maken, de manier waarop we de komende jaren samen met partners aan de toekomst van deze stad werken. In deel 2 en 3 verwoorden wij op hoofdlijnen wat we de komende vier jaar concreet doen. Deel 2 gaat over onze eerste ambitie: het stimuleren van de banenmotor en de vooruitgang van de stad. In deel 3 laten wij zien hoe we zorgen dat elke Eindhovenenaar hier ook aan mee kan doen. We sluiten in deel 4 af met de bijbehorende financiële keuzes.

HET VERTREKPUNT

Eindhoven is een stad met veel potentie. De stad en regio staan nationaal en internationaal bekend om de sterkte van de toptechnologische industrie, het unieke samenwerkingsmodel, de creativiteit en het innovatievermogen. We zijn trots op de transitie die de stad de afgelopen decennia heeft doorgemaakt. Van een stad met een monocultuur, gedomineerd door een paar industriële en daardoor kwetsbaar, naar een stad die een maakindustrie heeft weten te creëren die Eindhoven tot een van de weinige groeicentra van Nederland maakt.

Het gaat goed met de stad. Toch zien wij onzekerheid en teleurstelling bij groepen mensen. Het kwijtraken van je baan, de gedwongen verkoop van je huis of de verandering van zorg, leidt tot onrust. Tegelijkertijd zien wij twee snelheden in de stad en maken wij ons zorgen om een groep mensen die achter dreigt te blijven. Iedereen moet kunnen meedoen, in de eigen snelheid. Voor de kwetsbaren die dit niet lukt, organiseren wij een vangnet. We maken ons daarnaast zorgen om toenemende spanning en zwart-wit denken. We accepteren geen tweedeling in Eindhoven. Wij staan voor een inclusieve samenleving. Iedereen is onderdeel van onze maatschappij, wat er ook gebeurt! We verwachten daarin wederkerigheid. Onverschilligheid past hier niet. Mensen zijn verantwoordelijk voor zichzelf én voor de stad. Iedereen levert zijn bijdrage. We zijn hierover niet pessimistisch, integendeel. We zien dat mensen dit al doen, bijvoorbeeld met het oprichten van energiecoöperaties, voedselcollectieven en zorgcoöperaties.

Dit vraagt ook iets van ons, de gemeente. De wereld is aan het veranderen en wij passen ons daar als overheid op aan. Eindhoven staat bekend om haar 'triple helix'-samenwerking. De intensieve samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheid. Wij zien dat deze samenwerking zich al enige tijd toespitst op de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd zoals vergrijzing, zorg, energie, mobiliteit.

Daarnaast ontwikkelt de 'triple-helix'-samenwerking zich verder door: de eindgebruiker is steeds vaker een volwaardige partij.

Onze opgaven van morgen liggen in de dynamiek tussen overheid en samenleving. Dat vraagt om een dienende overheid die ontwikkelingen mogelijk maakt, zonder het publieke belang uit het oog te verliezen. Wij willen onze rol spelen in een netwerk van gelijkwaardige partners. We stellen daarbij telkens de vraag waar we wel en niet (meer) van zijn. Soms moeten we verbinden, soms zullen we loslaten en ruimte geven, op een aantal thema's pakken we juist een actieve daadkrachtige rol.

We voelen ons in het bijzonder verantwoordelijk voor de zorg voor iedere Eindhovenenaar, injecties in de banenmotor en het bijdragen aan verdraagzaamheid. Een gezonde economie met voldoende banen is nodig voor de welvaart en het welzijn van inwoners. Het hebben van werk draagt bij aan het geluk van mensen. Daarnaast is het bedrijfsleven een belangrijke partner bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Onderwijs is hét middel om het talent van mensen te ontwikkelen en ze kansen te bieden. Daarmee is het een schakel van zorg naar werk. Wij bepalen niet langer meer 'wat goed voor u is'. De inwoner zit aan het stuur van zijn eigen leven.

We kunnen vandaag niet meer voorspellen wat er morgen zal veranderen. Maar we kunnen er wel op anticiperen door mee te bewegen, door nieuwe paden te bewandelen, door ons te laten uitdagen, te improviseren en te experimenteren.

Ambities kunnen we sneller en beter realiseren door gezamenlijk te werken in flexibele netwerkverbanden. Samenwerking zit van oudsher in ons DNA. Via cocreatie, inzet van designdenken, open data, loslaten en met het gebruik van de dynamiek en de innovatiekracht van de stad gaan we de Eindhovense vraagstukken van nu en de toekomst oppakken.

DESIGNDENKEN

Cindy van den Bremen (42)

kennen we als de ontwerper van sporthoofddoekjes voor moslima's. Maar nu werkt ze in Doornakkers als social designer. Er is veel cultureel erfgoed in de wijk, het is een mooie wijk en van haar mag het 'parochiegevoel' terugkomen. Cindy wil dat bewoners elkaars kwaliteiten zien en gaan samenwerken. Ze is verbinder, zet de zaak in gang en stuurt processen aan. Ze ziet de kansen als ze op een plattegrond van de wijk haar plan toelicht. De wijk kan volgens haar nog zoveel leuker worden. Stralend: "Ik heb echt het mooiste werk dat er is, blij dat ik dit mag doen."

**FUN ALS MENSEN
ELKAARS KWALITEITEN
ZIEN EN SAMENWERKEN**

1.

GRENZELOOS AMBITIEUS

SAMEN PIONIEREN BUITEN DE GEBAAANDE PADEN

Eindhoven is gekomen waar ze is door de lat hoog te leggen. Door een stad van hoop te zijn op een betere toekomst. Er is daarmee veel bereikt. De waardering voor onze slimme stad en regio vraagt om verzilvering, om een sterke regio te blijven die er nationaal en internationaal nog meer toe doet. Dat zorgt voor dynamiek en daarmee voor banen, welvaart en welzijn voor onze inwoners. En daarmee nemen we als stad en regio, als tweede motor van de Nederlandse economie, ook onze nationale verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd staan we de komende jaren voor grote opgaven. Denk alleen al aan de ontwikkelingen op het gebied van zorg en werk, waar de gemeente meer kwaliteit voor minder geld moet leveren. En aan de keuzes die we moeten maken om de stad nu en in de toekomst betaalbaar te houden. We hanteren hierbij een aantal uitgangspunten en strategieën waarlangs we keuzes maken.

Maatschappelijk initiatief

De stad werd in het verleden vormgegeven door Philips en DAF. Zij hebben de ontwikkeling van Eindhoven sociaal en economisch beslissend beïnvloed. In de afgelopen decennia is de rol van het gemeentebestuur fors toegenomen. Deze

heeft steeds meer taken naar zich toe getrokken, ingegeven door systeemdenken en verwachte efficiëntievoordelen. Daar komen we de laatste jaren op terug. Een nieuwe verschuiving is gaande: van de verzorgingsstaat waarin inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven participeren in publieke verbanden, naar een maatschappij waarin de overheid juist participeert in hun netwerken. We beseffen dat de stad toe is aan de volgende stap. De gemeente kan het niet alleen bepalen en moet dat ook niet willen. Vraagstukken moeten we samen met partners in de stad en inwoners oppakken. We geven verantwoordelijkheid en zeggenschap terug aan de stad. Inwoners hebben de regie over hun eigen leven en standaardoplossingen voldoen niet langer. Steeds vaker vragen mensen om maatwerk, we gaan met hen op zoek naar de menselijke maat binnen allerlei domeinen. Op basis van transparantie en open data. We stellen onze gegevens over Eindhoven altijd voor iedereen beschikbaar en maken ze toegankelijk. Voor ons betekent dit ook het stimuleren en het wegnemen van belemmeringen. In plaats van de wet voorgeschreven te krijgen, verwachten bedrijven, instellingen en inwoners van ons dat we loslaten, verbindend vermogen tonen en onze reactiesnelheid vergroten.

Bedenken - maken - gebruiken

De helft van alle Nederlandse uitvindingen komt uit Eindhoven en omstreken. Hier worden zowel nieuwe uitvindingen gedaan, als ook veel high-tech- en designproducten gemaakt. Wij willen met

de stad niet alleen de kraamkamer van innovatie en de productiefabriek zijn, maar juist ook de proeftuin voor al deze uitvindingen. We willen dat de stad en haar inwoners de vruchten plukken van wat bedrijven ontwikkelen. In Eindhoven gebeurt het, het 'doen' zetten we centraal! Op het gebied van zorg, energie, duurzaamheid en mobiliteit bijvoorbeeld. Nieuw licht wordt hier getest: in de openbare ruimte, op scholen en in verzorgings-tehuizen. Eindhoven is de stad waar slimme technologische zorgproducten en -diensten in nauwe samenwerking met de eindgebruiker in de gebruikssituatie worden ontwikkeld en toegepast. Onze ziekenhuizen zijn kraamkamers voor nieuwe medische technologie. In de stad, op straat en in de huiskamers is voelbaar en zichtbaar dat je in Brainport bent.

We spelen in op de vraag van de stad. Dit betekent dat wij ruimte geven en regels waar mogelijk afschaffen. We streven naar de kortste procedures van Nederland om nieuwe ontwikkelingen snel mogelijk te maken. Inwoners en bedrijven nodigen we uit om deze proeftuin te gebruiken en in deze proeftuin te investeren. Op alle niveaus (van straat- tot op stadsniveau) en op alle terreinen moet men het initiatief kunnen nemen. Of het nu gaat over het onderhoud in de buurt, een cultureel initiatief of het opzetten van een maatschappelijk vangnet. Inwoners krijgen meer regie over hun eigen leven, de (fysieke) leefomgeving en op het gebied van veiligheid. Wij spelen daarmee in op de beweging in de maatschappij en stimuleren de zelfredzaamheid van inwoners.

Smart city

In deze strategie past dat de stad zich doorontwikkelt tot een 'smart city'. Smart city definiëren we als een stad die optimaal gebruik maakt van de kracht van technologie, ICT (zoals open data en snelle verbindingen), en design(denken) ten bate van haar inwoners. Een stad die zich actief openstelt als proeftuin voor bedrijven en kennisinstellingen, met het versterken van welzijn, banen en duurzaamheid als doel. Toepassingsgebieden zijn bijvoorbeeld het omgaan met energie, verkeersstromen, openbare ruimte en het slimmer en beter organiseren van zorg, educatie en cultuur.

Eindhoven als levend laboratorium

Wij willen letterlijk en figuurlijk innovatie de ruimte geven. Vernieuwing past bij Eindhoven. Dit vraagt om een proces zonder dat je vooraf precies kunt omschrijven wat de uitkomst is. De ambities zijn

hoog. In een laboratorium kan niet alles succesvol te zijn. Het mag ook wel eens "niet lukken". In een laboratorium proberen we dingen uit, leren we wat werkt en wat niet en sturen we bij. Dit vraagt ook om een ambtelijke organisatie die mag experimenteren. Om een organisatie die zich niet laat leiden door precedentwerking.

En het vraagt nadrukkelijk ook

iets van onze communicatie met de inwoners en gebruikers van de stad. Inspelen op maatschappelijke vragen in plaats van het zekeren van belangen komt meer dan ooit centraal te staan. Dit vraagt dat ambtenaren verantwoordelijk mogen zijn voor het eindproduct en zich eigenaar moeten voelen, die fouten mogen maken mits ze daar van leren. Wij geven ze 'richtruimte', de mogelijkheid om te verkennen en met de beste oplossing te komen zonder dat dit aan de voorkant begrensd is. We verwachten wel dat dit altijd plaatsvindt in samenspel tussen politiek, bestuur, partners en de burgers als eindgebruikers. Er is nog inspanning nodig om hierin als organisatie te groeien. Wij vragen het college om deze in gang gezette beweging te ondersteunen en te zorgen dat de benodigde stappen worden gezet.

Experimenteren is niet risicoloos

We beseffen dat het voor inwoners spannend kan zijn om deel uit te maken van zo'n living lab, zeker als je zelf in een kwetsbare positie zit of daar waar het gaat om eigen zorg en welzijn. We willen samen met betrokkenen veranderen, naar oplossingen zoeken en (nieuwe) zekerheden bieden.

Grenzeloze samenwerking

Het Wonder van Eindhoven komt voort uit het jarenlang bouwen aan de intensieve samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid. Eindhoven heeft geen haven, geen grondstoffen en geen vruchtbare bodem. Samenwerking heeft ons gebracht tot waar we

ROADMAP LICHT

Op basis van de 'Visie en Roadmap Stedelijke Verlichting Eindhoven 2030' werken bedrijven, kennisinstellingen en inwoners samen met de gemeente aan een openbare ruimte die zich aanpast aan wensen en behoeftes van gebruikers én inspeelt op nieuwe mogelijkheden van licht. Het gaat om de verbetering van kwaliteit van leven in de stad. Bijvoorbeeld lichtoplossingen die de veiligheid verhogen, mensen de weg wijzen, de beleving verbeteren of het energieverbruik verminderen.

Als gemeente pakken we hiermee onze maatschappelijke vraagstukken aan. En we creëren economische kansen voor bedrijven. Maatschappelijke vraagstukken en economische kansen gaan zo hand in hand.

staan. We werken al lang niet meer alleen binnen de grenzen van onze eigen gemeente. Het schaalniveau van samenwerking en lobby wisselt naar gelang de opgave. Soms in de stad of in het stedelijk gebied, soms in de regio of binnen Brabant, soms op het niveau Amsterdam en Rotterdam of in internationale allianties. Wij voelen ons daarbij ook verantwoordelijk voor een goede samenwerking in de regio en hebben hierbij oog voor de rol van de verschillende gemeenteraden. Juist omdat we als stad en regio verbonden zijn met zoveel andere spelers, binnen en buiten de stad, opereren we meer en meer op hetzelfde niveau als dat van de industrie- en kennispartners. Dit doen we om in te spelen op de maatschappelijke en economische vragen van de stad en om krachten te bundelen. De uitdaging van nu is het vasthouden, versterken en vernieuwen van deze verbindingen.

Duurzaam samenleven

We bekijken alles wat we doen vanuit het principe van duurzame ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De filosofie en richtlijnen van 'the natural step' blijven daarbij onze richtsnoer. We leggen de prioriteit binnen duurzaamheid op energie, bouwen en wonen, mobiliteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen. We zetten kwaliteit van het leven van onze inwoners centraal. We werken in cocreatie met mensen in hun eigen leefomgeving. We gaan telkens op zoek naar een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen en willen juist ook op dit thema innovatie bevorderen. Duurzaam betekent ook een inclusieve samenleving, waar iedereen onderdeel van uitmaakt en waar iedereen bij hoort. Iedereen is welkom in onze stad, Eindhoven is verdraagzaam en tolerant. In Eindhoven kun je jezelf zijn en word je geaccepteerd, ongeacht levensovertuiging, afkomst, leeftijd of seksuele geaardheid. We richten onze dienstverlening en activiteiten zo in dat iedereen mee kan doen. Bij het signaleren van een probleem zijn wij niet bang om te benoemen dat er een link is tussen bepaalde omstandigheden. Allochtone jongeren hebben bijvoorbeeld echt meer moeite om een stageplek te krijgen. We gaan niet terug naar apart beleid voor elke doelgroep, maar maken groepsgericht maatwerk mogelijk als uit analyse blijkt dat sprake is van een gemeenschappelijk probleem met een gemeenschappelijke oorzaak.

Nieuwe constructies

Om vernieuwing en innovatie mogelijk te maken voor de maatschappelijk opgaven kijken we telkens opnieuw kritisch naar onze eigen rol en gaan we op zoek naar nieuwe constructies. We laten ons niet beperken door oude financieringsmodellen en vanzelfsprekende juridische kaders. We zoeken de grenzen op. Het gaat steeds minder om het uitgeven van overheidsgeld en meer om het vinden van nieuwe oplossingen voor maatschappelijke vragen met nieuwe partners en transacties. Dat is ook nodig, omdat Eindhoven een relatief dure stad is wat betreft voorzieningen en onderhoud. Die zijn van grote toegevoegde waarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stad, maar hebben ook een effect op de betaalbaarheid ervan. De financiële middelen van onze stad zullen de komende jaren verder onder druk komen te staan door de landing van de decentralisaties in het sociale domein, verdere kortingen op het gemeentefonds en het opdrogen van eigen inkomsten via het grondbedrijf. Dit maakt een zoektocht naar structurele betaalbaarheid van de bestaande voorzieningen, mede in het licht van de Brainportambities van de stad, onontkoombaar. We organiseren daarom een herbezinning op een eigentijdse rolverdeling tussen overheid, inwoners, instellingen en markt. Dit zal zeker ook tot lobby leiden voor regelvrijheid en experimenteerruimte.

Wij zijn ons bewust van een steeds complexer wordende samenleving die minder te voorspellen en continu in beweging is. Er kunnen opnieuw onverwachte gebeurtenissen plaatsvinden die ingrijpen op de wereld en op de stad. Dit vraagt ook van ons een nieuwe strategie. Hierbij zullen we moeten opereren in de spanning tussen onze beide ambities: het stimuleren van de banenmotor en iedereen kan meedoen. Het gaat om wendbaarheid, veerkracht, reactiesnelheid, proactief handelen en vernieuwingstalent om kansen te verzilveren en alle inwoners hiervan mee te laten profiteren. Het is de kunst om onszelf (steeds) de maat te nemen, misschien zelfs opnieuw uit te vinden. Een gemeentelijk financieel prudent beleid maakt daar nadrukkelijk onderdeel van uit. Een helder kompas en waarden die de stad drijven zijn handiger en verstandiger dan een vastomlijnde en gestolde toekomstvisie. Dit kompas zetten we op hoofdlijnen hierna uiteen.

EXPAT

Ioana Iliescu (34) from Romania and Gordon Jack (28) from Great Britain

met in 2005 at the Technical University in Eindhoven. They fell in love.

Eindhoven was not their first choice, but now they still live here. "It's a small beautiful, green city. And peaceful. And when you find your way, there are lots of activities. We found everything we need", according to Gordon. "However, we still miss a place where we can meet and participate with decision makers." There are social events for them in The Hub and the expat center helps with official documents when you arrive, but Gordon and Ioana want representatives who are open to the needs and views of expats who live in Eindhoven.

**THEY WANT
TO MEET
POLICY MAKERS**

2. EINDHOVEN DUURZAME BANENMOTOR

INJECTIES VOOR DE BANENMOTOR

Stimuleren bedrijvigheid

Het aanjagen van de bedrijvigheid en daarmee de banenmotor van onze regio blijft speerpunt in ons beleid. Dit is het beste middel om werkloosheid te bestrijden. We streven naar halvering van het aantal WW-ers in vier jaar. Hiertoe stimuleren we de samenwerking tussen bedrijven en instellingen uit de sectoren hightech en design met andere sectoren (de zogeheten cross-overs). Nieuwe economische kansen ontstaan door hightech en designdenken te verbinden aan onze maatschappelijke vraagstukken: slimme en groene

mobiliteit, gezondheid, (voedsel)veiligheid, zekere, veilige, schone en efficiënte energievoorziening en efficiënt gebruik van grondstoffen.

Ook is onze strategie gericht op het aantrekken en behouden van (internationaal) vernieuwings-talent, nieuwe bedrijven (start-ups), kennisinstellingen en investeringskapitaal. En we verlagen de drempels voor ZZP-ers. Op deze manier verdiepen en verbreden we de economische basis van de stad, waardoor we minder afhankelijk worden van een te eenzijdige economische structuur. We versterken ons vestigingsklimaat door prioriteit te geven aan goede onderwijsvoorzieningen en we stimuleren initiatieven die startende of snelgroeiende bedrijven helpen door te groeien.

Acquisitie

Bedrijven die zich in onze regio vestigen dragen bij aan de versterking van onze economie en brengen ook banen mee. Daarom blijft acquisitie belangrijk. We maken het verschil in dienstverlening: door bedrijven snel te helpen, in te spelen op initiatieven, meer mogelijk te maken (bestemmingsplannen / RO) en door hulp bij het vinden van een vestigingsplaats of van vastgoed willen we meer bedrijven en meer banen naar onze regio krijgen. Dit doen we in nauwe afstemming met de gemeenten om ons heen. We zijn in het bijzonder geïnteresseerd in (wereld)spelers die passen bij ons DNA en onze 'living lab'-aanpak.

KLEINE ONDERNEMERS

We richten ons vooral op die ondernemers waar we met onze dienstverlening het verschil kunnen maken. Het gaat hierbij om starters, zzp-ers en kleine ondernemingen met groeipotentie, die ondersteuning nodig hebben om daadwerkelijk te kunnen (door) groeien. We bieden hen een ondernemers-programma op maat, denk bijvoorbeeld aan coaching door andere ondernemers, geschikte huisvesting en toegang tot (productie)faciliteiten.

Liefst koplopers in de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. We willen in de komende coalitieperiode minimaal vier bedrijven naar de regio halen die hierin op wereldniveau het verschil maken. We zijn geïnteresseerd in (op export gerichte) maakindustrie. Deze sector houdt een blijvende vraag naar technische vakkrachten. We willen daarnaast zeker ook werk voor laag-opgeleide mensen en gaan daarom samen met het bedrijfsleven inzetten op het terughalen van hun productie naar Nederland ('reshoring'). Het blijft belangrijk om Eindhoven en de Brainportregio internationaal goed te positioneren ('branding') in nauwe samenwerking en afstemming met EHV365 en Brainport Development.

Naast de hightech-bedrijvigheid zijn er tal van andere bedrijfstakken die voor vele duizenden arbeidsplaatsen in Eindhoven zorgen. Door in te zetten op de verbreding binnen het MKB, bijvoorbeeld door de binnenstad nog beter te positioneren, laten we ook het arbeidspotentieel voor lager geschoolden groeien.

Internationale strategie

Voor de economie van de stad is internationale verbondenheid een 'must'. Onze connecties over de grens zijn van levensbelang om onze werkgelegenheid te waarborgen. We werken daarom steeds meer samen met 'triple helix'-partners in Europa en wereldwijd. Het schaalniveau en de netwerken wisselen naar gelang de opgave. We gaan de komende periode uitleggen waarom we deze internationale strategie belangrijk vinden en brengen een internationaal programma in de raad. De kracht van Eindhoven als internationale stad, in economische oriëntatie en in werkpopulatie willen we ook inzetten voor mondiale bewustwording.

Techniek als drager

We zijn ons bewust van het dreigend tekort aan goed gekwalificeerd (bèta- en technisch) personeel, in relatie tot de grote behoefte bij belangrijke bedrijven in onze regio. Dit maakt ons kwetsbaar voor verplaatsing van werk naar regio's elders in de wereld. Wij continueren daarom onze inzet op het Technologiepact Brainport. Dit pact richt zich op het ontwikkelen van flexibele scholings- en arbeidsmarktmaatregelen, het vergroten van de

aandacht voor techniek in het basis- en voortgezet onderwijs en het aantrekken en behouden van buitenlandse kenniswerkers en vaklieden.

Social return

We maken afspraken met werkgevers over social return en spannen ons in om het aantal leerwerkplaatsen en stageplaatsen te vergroten. Wij geven zelf het goede voorbeeld. Bij 'social return'-afspraken over arbeidsplaatsen aan de onderkant van de arbeidsmarkt waken wij voor de zogeheten carroussel (verdringing van reguliere arbeidsplaatsen). Bij onderhandse aanbestedingen geven we MKB-bedrijven die lokaal gebonden zijn of zich inzetten voor de lokale samenleving extra kansen.

EEN KLOPPEND STADSHART

We zien de binnenstad als belangrijke vestigingsfactor, als het visitekaartje voor het centrum van de Brainportregio en als prettige omgeving voor ontmoeting en ontspanning voor onze inwoners en bezoekers. Een totaalbeleving op het gebied van winkels, horeca, openbare ruimte en evenementen: een aangename sfeer. Het aantrekkelijk houden van de binnenstad is een belangrijke opgave, ook omdat ondernemers in de binnenstad zorgen voor veel werkgelegenheid.

Om te zorgen dat onze binnenstad goed blijft aansluiten op het veranderende winkelgedrag van inwoners en bezoekers en om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen, gaan we - voortbouwend op de samenwerking die zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld - samen met de betrokken (markt)partijen een gemeenschappelijke visie op de binnenstad en detailhandel ontwikkelen. Hiermee willen we duidelijke, toekomstbestendige en gezamenlijke keuzes maken, waardoor het voor partijen aantrekkelijk wordt om voor Eindhoven te kiezen en om in Eindhoven te investeren. Ook hier geldt dat we ruimte willen geven, dingen mogelijk willen maken en onze regelgeving daarop gaan aanpassen. Het aantrekken van interessante bedrijvigheid voor de binnenstad - bij voorkeur passend bij ons profiel - is binnen ons acquisitiebeleid een belangrijke prioriteit.

A photograph of two young men in a workshop setting. They are both wearing dark blue polo shirts. The man on the left is looking down at a handheld device held by the man on the right. The man on the right is smiling and looking towards the left. The background shows industrial equipment and a window. A semi-transparent blue box is overlaid on the right side of the image, containing text.

PITTIG, MAAR ALS HET LUKT, GEEFT DATEEN KICK

TECLAB

Leon Coppens (21) en Ruud Rooijakkers (20)

bedenken voor hun afstudeerstage in het TecLab van A tot Z hoe een robot gekoppeld kan worden aan een freesmachine. Zonder 'man-armen'. Het geeft ze een kick als het lukt. TecLab maakt de verbinding tussen onderwijs en de hightech-maakindustrie en is een samenwerking tussen het Summa College en Brainport Industries.

ER IS VEEL HIPHOP TALENT IN EINDHOVEN WIE ZIET HET?

TALENT ONTWIKKELING STIMULEREN

Shaun Figaroa (20)

doet en kan veel. Hij heeft een eigen platenlabel, maakt films, is DJ, geeft optredens op scholen en is vooral rapper. Vanuit Dynamo werkt hij met jonge hiphop- en Electronic Dance Music (EDM)-talenten. Volgens hem heeft Eindhoven zoveel talenten in dit muziekgenre, maar het is lastig voor hen om een podium te krijgen. Volgens Shaun zou De Effenaar meer die rol mogen pakken om talenten weg te zetten. Dynamo is in de eerste plaats een jongerencentrum en dan pas een poppodium. De Effenaar is groot en heeft een goede naam. Ook de gemeente kan een grotere rol spelen door deze talenten meer te erkennen. Zet ze in bij evenementen in de stad. Dat is voor jonge talenten soms al voldoende om door te gaan.

VERNIEUWENDE CULTUUR DIE VERBINDT

Cultuur is belangrijk voor het welzijn en de welvaart in Eindhoven. Cultuur zorgt voor een prettige leefomgeving, verbinding van de mensen, voor inspiratie en ondersteuning van de banenmotor. Daarmee wordt de stad aantrekkelijker voor bedrijven en bezoekers, krijgen mensen de kans om zich te ontwikkelen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten.

In opdracht van de gemeenteraad is in het najaar van 2013 een extern onderzoek gestart naar het cultuuraanbod in Eindhoven. Het onderzoek richtte zich op de betekenis hiervan voor de stad en de rol van de gemeentelijke overheid. In lijn met de aanbevelingen uit dit rapport ontwikkelen we een nieuwe meerjarige subsidiesystematiek die gelijk loopt met de systematiek van het ministerie van OCW. Hiermee verwachten we meer aanspraak te kunnen maken op financiering door het Rijk en beter te kunnen aansluiten op kansen die (private) fondsen bieden.

We richten hiertoe een stichting Cultuur Eindhoven in, op afstand van de gemeente. Deze wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van ons cultuurbeleid. De kaders stelt de gemeenteraad voor een meerjarige periode vast. Binnen die kaders is dit externe orgaan, met zijn adviesraad van deskundigen, verantwoordelijk voor het beoordelings- en subsidieproces. De stichting Cultuur Eindhoven heeft ook een taak in het samenbrengen van initiatieven en partijen om te komen tot afstemming van programma's en gezamenlijk gebruik van faciliteiten. De stichting ondersteunt het cultuurveld ook bij het aantrekken

van financiering vanuit andere overheden, bedrijfsleven en fondsen. Om tijdig in te kunnen spelen op de nieuwe cyclus van OCW is de nieuwe stichting per 1 januari 2015 operationeel. We komen met een voorstel ten aanzien van de knip in verantwoordelijkheden tussen de gemeente en de stichting. Voorwaarde is dat dit kostenneutraal uit de eigen organisatie en niet ten laste van de cultuurbudgetten plaatsvindt.

Wij leggen voor 1 januari 2016 een besluit voor aan de gemeenteraad ten aanzien van de culturele basisstructuur en het subsidiekader. Wij laten ons daarbij adviseren door de deskundigen bijeengebracht door de stichting Cultuur Eindhoven. Deze basisinstellingen gaan per 1 januari 2017 over naar een vierjarige subsidiesystematiek, zodat

een zekere mate van continuïteit is gewaarborgd. Daarnaast ontstaat meer ruimte om aan kleine en vernieuwende initiatieven het hele jaar door subsidie toe te kennen. Dit flexibele budget wordt op basis van de kaders van de raad, door de stichting Cultuur Eindhoven toegekend. Tot slot behouden we een klein budget waarmee wij zelf kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en initiatieven uit de stad. Hierbij hebben wij vaak een verbindende rol waarbij wij partijen samenbrengen en

de ruimte geven, soms letterlijk, om initiatieven te ontplooiën. Een voorbeeld is de samenwerking in de populaire muziek tussen het Summa College (opleiding Metal Factory), het Centrum voor de Kunsten (CKE), jongerencentrum Dynamo en de Effenaar. We maken deze beweging binnen het totale cultuurbudget.

Wij geven het college opdracht om de inhoudelijke kaders op te stellen die de grondslag vormen voor de nieuwe subsidiesystematiek. De belangrijkste elementen daarvan zijn:

- intrinsieke waarde, kwaliteit
- balans en verbinding tussen top en breedte
- toegankelijkheid en betaalbaarheid
- ruimte voor vernieuwing / innovatie / experiment én ruimte voor oud / vertrouwd

GLOW: TOP ÉN TREKKER

Eindhoven staat bekend als dé Lichtstad van Nederland. Dat komt op een mooie en moderne manier tot uiting door lichtkunstfestival GLOW. Voor kunstenaars, designers en architecten is het een grote uitdaging om Eindhoven jaarlijks om te bouwen tot een groot en tijdelijk 'lichtkunstfestival'. GLOW is een publiekstrekker voor elke Eindhovenenaar en tegelijk een experiment, kritische reflectie en vooruitblik op de invloed van licht in de openbare ruimte.

- meer ruimte voor veranderende vormen zoals evenementen
- verbinding met andere disciplines en domeinen
- ruimte voor maak en productie
- cultuureducatie gekoppeld aan scholen en in verbinding met cultuur in de stad
- faciliteren van amateurkunstbeoefening
- stimuleren van cocreatie en 'doen'
- talentontwikkeling bevorderen

EINDHOVEN IN BEWEGING

Sport is belangrijk, omdat sporten leidt tot verbinding, ontmoeting en gezondheid. Sport is het cement van de samenleving en van onze wijken en draagt bij aan het imago en vestigingsklimaat van de stad. Onze doelstelling is dan ook vast te houden aan onze ambitie om de sportparticipatie op peil te houden. We schenken daarbij speciale aandacht aan mensen met een fysieke en sociale beperking. Onze kernsporten zijn voetbal, hockey, zwemmen en hardlopen.

De afgesproken jaarlijkse tariefverhoging van 5% in het seizoen 2014-2015 is de laatste. Buiten de inflatiecorrectie verhogen we de tarieven niet meer. We moeten nog bezuinigingen vanuit het verleden realiseren, wat wil zeggen dat we pijnlijke keuzes moeten maken om het financiële plaatje de komende jaren sluitend te krijgen. In ons pakket van maatregelen noemen we een aanvullende bezuiniging op sport van een half miljoen. Om zwemmen voor alle Eindhovenaren toegankelijk te houden wordt het recreatie-gedeelte van de Tongelreep omgevormd naar een gezinsbad zoals het Ir. Ottenbad. We beëindigen de investeringen in het golfslagbad en stoppen met het in de lucht houden van een lokaal gemeentelijk 'waterpretpark'. Daarmee kunnen we de structurele begroting van de Tongelreep op termijn omlaag brengen.

Daarnaast maken we samen met onder andere de Sportraad vóór de behandeling van de program-mabegroting 2015 een nieuwe visie op sport. En gaan we samen met hen op zoek naar concrete maatregelen als invulling van de bezuinigings-taakstelling. Hierbij stellen wij de rol van de overheid op het gebied van sport ter discussie. We schuwen hierin geen maatregelen. We kijken hoe we de gebruikersdichtheid kunnen verhogen.

Dit kan leiden tot het sluiten van accommodaties en het fuseren van clubs. Sportvoorzieningen die leegstaan zijn zonde van het geld en van de schaarse ruimte in de stad. We zetten in op top- en breedtesport. Het samen openhouden van bovenlokale sportvoorzieningen stemmen we af met onze regiogemeenten. Sportaccom-modaties zouden wat ons betreft toegankelijk gemaakt kunnen worden voor andere activiteiten zoals kinderopvang, buitenschoolse activiteiten en buurtontmoeting. We maken in het maatregelen-pakket ruimte voor sporten op iedere school en we gaan door met de buurtsportcoaches als aanjager voor het samen leven in wijken. Innovatie in sport bedden we in de dagelijkse praktijk in, waardoor de breedtesport ook de vruchten plukt.

VELE WEGEN DIE NAAR SCHONE LUCHT LEIDEN

Wij onderschrijven 'Eindhoven op weg' als visie op de toekomst van duurzame mobiliteit in onze stad. Het verminderen van doorgaand verkeer in het centrum maakt daar onderdeel van uit. Samen met de TU/e en bij voorkeur met Helmond als mede-opdrachtgever willen we een roadmap mobiliteit ontwikkelen, waarin we - met de stad als proeftuin - op zoek gaan naar de mobiliteits-concepten van de toekomst. Dit is de basis voor de investeringen die wij de komende periode in mobiliteit doen, om voor onze regio op een duurzame manier de bereikbaarheid te verbeteren.

Net als Helmond willen wij, in plaats van het aanleggen van een Ruit om Eindhoven, investeren in slimme bereikbaarheidsoplossingen. Samen met Helmond gaan we met het Rijk en de provincie overleggen hoe de beschikbare middelen voor de Ruit op de meest optimale manier ingezet kunnen worden voor de (internationale) bereikbaarheid voor Zuid-Oost Brabant. Voor Eindhoven is de opgave Eindhoven-Noordwest hierbij belangrijk. Vanwege het belang van schone lucht voor onze inwoners leggen we prioriteit bij de maatregelen die bijdragen aan schone lucht en gezondheid. Deze prioriteit zal ook zichtbaar zijn in ons investeringsprogramma (MIP).

DUURZAAM OP DE FIETS

Robin ten Oudsten (33) van fietskoeriersdienst Tour de Ville heeft een passie voor fietsen. Dagelijks fietst hij 40 tot 80 kilometer door Eindhoven. Hij vertelt dat zijn klanten in het verleden kozen voor een fietskoerier, omdat het goedkoper was. Nu speelt bij bedrijven duurzaamheid een steeds grotere rol om voor een fietsdienst te kiezen. Deze winnaar van het gouden Keurmerk Duurzaam Ondernemen 2014 is niet alleen duurzaam omdat hun bezorgers de fiets gebruiken. "In ons bedrijf, waar veel jonge mensen werken, maakt duurzaamheid heel bewust deel uit van het leven. We kopen bijvoorbeeld alles duurzaam in."

**GELUKKIG MAKEN ZIJN
KLANTEN STEEDS VAKER
DUURZAME KEUZES**

'EINDHOVEN OP WEG': STADSBREDE MOBILITEITSVISIE

De hoofddoelstellingen van 'Eindhoven op weg':

- een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor Brainport
- een aantrekkelijk leefklimaat in het centrum
- woonwijken met minder verkeers- en geluidhinder
- een schone en gezonde stad met minimale uitstoot van schadelijke stoffen
- een sociale stad met goede voorwaarden voor het delen van vervoermiddelen
- Eindhoven energieneutraal in 2045 incl. mobiliteit
- een veilige stad met zo min mogelijk verkeersslachtoffers
- een duurzaam bereikbare stad met een verandering van de vervoerswijze (meer lopen, meer fietsen en meer gebruik van OV)
- vermindering van het aantal motorvoertuigen binnen de Ring

DUURZAME LUCHTHAVEN GEEFT EINDHOVEN VLEUGELS

Eindhoven Airport moet vooral ten dienste staan van de (economische) groei van de regio, waarbij een balans moet worden gevonden tussen groei, duurzaamheid en hinderbeperking. Wij houden ons aan de Alders-afspraken zoals deze in de vorige collegeperiode zijn gemaakt. Daarbij:

- is het noodzakelijk dat Eindhoven Airport meebetaalt aan de landzijdige bereikbaarheid omdat sprake is van een integrale mobiliteitsontwikkeling;
- willen we dat Eindhoven Airport niet alleen op de grond maar ook in de lucht de meest duurzame luchthaven van Europa wordt;
- willen we volledige openbaarheid van data over geluid en luchtkwaliteit;
- is Eindhoven Airport een belangrijke werkgever, ook voor laaggeschoold werk. We verwachten dat Eindhoven Airport zich inzet voor duurzame werkgelegenheid;

- geven we binnen de afgesproken kaders prioriteit aan zakelijke bestemmingen en specifiek verbinding naar de intercontinentale 'hubs';
- is de uitbreiding van landingsslots (tussen 23.00-24.00 uur) na 2015 een vrije kwestie. De meerderheid van de gemeenteraad beslist.

THINK BIC!

De Brainport Innovation Campus (BIC) in Eindhoven-Noordwest wordt een campus voor de maakindustrie in de sector hightech mechatronica en nanotechnologie. We staan volledig achter het concept van deze campus, die bedoeld is voor eerstelijnstoeleveranciers voor bedrijven als ASML. Deze toeleverende bedrijven hebben een vooraanstaande positie in de wereldmarkt. Als zij hun positie willen behouden en uitbreiden, kunnen deze bedrijven niet stilzitten. Zij zijn op zoek naar bundeling van krachten en naar een hoogwaardige, herkenbare en groene omgeving met verblijfskwaliteit en een optimale bereikbaarheid. Een plek die de maakindustrie in onze Brainport-regio zichtbaar maakt en als aantrekkelijke werkgever voor technisch talent van MBO tot WO toont. De BIC beantwoordt aan deze vragen. Bedrijven delen er met elkaar faciliteiten zoals opslag, kennis en machines. Ook onderwijsinstellingen willen zich graag vestigen op zo'n campus. Dat zorgt voor extra kennisontwikkeling, stageplaatsen, direct toegang tot werk voor studenten en daarmee voor minder schooluitval. We snappen dat de keuze voor een nieuwe locatie voor bedrijven in deze periode een lastige beslissing lijkt, maar wij zijn ervan overtuigd dat wij ook nu moeten vasthouden aan de Brainportambities. En daarmee ook aan deze campusontwikkeling specifiek voor het hightech-maakcluster. Het binden van dit cluster aan Eindhoven is van belang, omdat wij de overtuiging hebben dat deze ontwikkeling een grote bijdrage levert aan de werkgelegenheid, aan de internationale economische uitstraling, aan de aantrekkingskracht van de Brainportregio en aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Door te kiezen voor BIC nemen wij tevens verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de nationale economie. We realiseren deze campus dan ook expliciet in samenwerking met andere overheden, onze bureaus, de provincie, het Rijk en met het bedrijfsleven. Deelname van bedrijven is nodig en moet nog groeien. Dat is echter geen reden om de

stappen die nodig zijn voor deze ontwikkeling uit te stellen. Daarvoor is het wegtrekken van bedrijven als gevolg van uitstel een te groot risico. De gemeente stelt zich op als faciliterende en stimulerende partij. We zullen met privaat- en publiekrechtelijke instrumenten het concept van de campus bewaken en een circulaire economie bevorderen (herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaliseren en waardevernietiging minimaliseren). Daarom starten wij de ruimtelijke procedure. We doen pas fysieke investeringen als bedrijven die zich willen vestigen, hiertoe een besluit hebben genomen. Het verder realiseren van het groene raamwerk, waaronder de ecologische verbinding tussen Landelijk Strijp en Het Groene Woud, volgt de fasering van BIC. Dit draagt bij aan een gunstige ontwikkeling van de biodiversiteit in dit gebied.

De ontwikkeling van BIC trekt nieuwe bedrijven aan voor onze regio en maakt clustering of door-groei van Eindhovense bedrijven mogelijk. Dat klinkt positief maar kan ook een keerzijde hebben: leegstand en minder gronduitgifte op andere bedrijfsterreinen in de stad. Vanuit duurzame stedelijke ontwikkeling en zuinig ruimtegebruik gaan we de ontwikkeling en prioritering van onze bedrijventerreinen onderzoeken. We herijken onze visie. Maatregelen ten behoeve van vitaliteit en aantrekkelijkheid, ruimte voor nieuwe initiatieven en verkleuring naar andere bestemmingen maken hier onderdeel van uit.

DE STAD IS TOCH VAN MENSEN!

De huidige regelgeving en werkwijze belemmeren de bewegingsruimte voor creatieve oplossingen, van professionals en vrijwilligers. Met als gevolg een suboptimaal resultaat, lange doorlooptijden en hoge maatschappelijke kosten. Om meer mogelijk te maken in de (ruimtelijke) ontwikkeling van onze stad gaan we door met het verminderen en versimpelen van regels (continueren project Minder regels / Goed geregeld).

Dingen mogelijk maken...

De agenda van de stad is grenzeloos ambitieus. Primair willen we dingen mogelijk maken in Eindhoven. Daarbij vragen zowel de internationale, nationale en regionale positie en profilering van de stad als initiatieven op wijk- en buurt-niveau om aandacht. We willen vooral ruimte

maken voor nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd beseffen we dat het soms nodig is om bewoners en gebruikers te beschermen.

Ruimtelijke ordening is volgend op de sociale, maatschappelijke en economische ontwikkelingen in de stad. Deze ontwikkelingen kennen vaak een fysieke component. Aangezien het aanpassen van bestemmingsplannen veel tijd kost, doen we dat alleen waar nodig volgens de wettelijke termijn van tien jaar. Om snel in te kunnen spelen op initiatieven zullen we veelvuldig en maximaal gebruik maken van de mogelijkheden van de crisis- en herstelwet en werken met losse projectbesluiten (maatwerk). Dit zorgt voor kortere (aanvraag)procedures waardoor (bouw)projecten sneller kunnen starten. We maken initiatieven mogelijk en groeien flexibel en organisch mee met gebiedsontwikkelingen. Ook gaan we met proeftuinen van regelvrije of -luwe zones op zoek naar ruimte om de stad op een andere manier in te richten. We willen als gemeente minder regulerend zijn. Afstemming in de omgeving laten we dan ook primair aan de initiatiefnemers zelf.

... met oog voor de buurt

Naast het mogelijk maken van allerlei initiatieven, blijft het nodig om het publieke belang te borgen en om - waar nodig - duidelijkheid te verschaffen om individuen te beschermen. Daarom definiëren we net als bij een excessenregeling een absoluut minimum. We bieden daarmee helderheid over de ondergrens, waarmee we individuele initiatieven kunnen tegenhouden of ontwikkelingen in een bepaalde richting kunnen sturen. We willen namelijk niet dat een initiatief inbreuk maakt op veiligheid en sociale cohesie of verloedering in de hand werkt. Bijvoorbeeld ter voorkoming van het instorten van een verwaarloosd pand of overlast door overbewoning in een straat. Naast een generieke stedelijke excessenregeling zullen we gebiedsgericht maatwerk - alleen daar waar nodig - niet uit de weg gaan. Leefbaarheid speelt hierbij een belangrijke rol. Woningsplitsing is een voorbeeld dat tot grote overlast in een straat of buurt kan leiden. Wanneer uit de buurt blijkt dat de leefbaarheid onder druk staat, zullen we conserverende regels opstellen. Omdat we rekening houden met de verplaatsing van overlast van buurt naar buurt - het waterbedeffect - zullen we hierop anticiperen bij het nemen van die maatregelen. Woonoverlast blijft ook een speerpunt in ons integrale veiligheidsbeleid.

MANTELZORG

Johan (78) zorgt al zes jaar voor zijn vrouw Netty (74), die moeilijk kan lopen en bewegen door versleten gewrichten. Hij kleedt haar aan, doet het huishouden en de boodschappen. Het is zo vanzelfsprekend voor Johan en zolang hij vooruit kan, wil hij het ook blijven doen. Sinds kort kennen ze het begrip mantelzorg. "Vroeger zorgde ik gewoon voor mijn familie, toen bestond dat woord nog niet", vertelt Netty.

**ZOLANG HIJ VOOR
ZIJN VROUW KAN
ZORGEN, WIL HIJ
HET BLIJVEN DOEN**

3.

EINDHOVEN ZORGZAME STAD

WJEINDHOVEN EN DE DRIE DECENTRALISATIES

De visie WJeindhoven heeft breed draagvlak. Er is in de afgelopen jaren veel bereikt. Continuïteit in deze opgave is noodzakelijk. Wij gaan door op de ingeslagen weg, waarbij wij samen met onze partners en inwoners, en in nauw overleg met de raad, lerend doorontwikkelen.

Eigen regie

Met WJeindhoven sluiten we beter aan bij de echte vraag van inwoners en pakken we vraagstukken in samenhang aan. Eigen regie staat centraal. Dit is meer dan eigen kracht. We zetten de inwoner weer aan het stuur van zijn eigen leven. Het gaat over het herstel van het 'normale' leven (waaronder wonen, werken, gezondheid en financiën) samen met en vanuit het perspectief van de inwoner. We stellen hierbij geen norm. We bewaken wel dat individuele keuzes en oplossingen geen inbreuk maken op het leven van anderen, zoals overlast, mishandeling en veiligheid. We zorgen voor een vangnet voor mensen die geen netwerk hebben of zorg nodig hebben

WJEINDHOVEN

Met WJeindhoven geven wij een antwoord op de doorgeschoten professionalisering en problematisering, de perverse financiële prikkels en de vele loketten. We gaan terug naar de eigen kracht van mensen en de samenkracht van de maatschappij. We stellen niet langer de afzonderlijke regelingen maar het huishouden centraal. We sluiten aan bij de leefwereld van inwoners, sluiten beter aan op de echte vraag, pakken problemen in samenhang aan en zorgen zo dat mensen (weer) regie krijgen op hun eigen leven.

als hun eigen netwerk dat niet alleen kan bieden. Zorg is in Eindhoven voor iedereen toegankelijk.

Samenkracht

De WJeindhoventeams zetten in samenwerking met onder andere huisartsen, GGzE, woningcorporaties en scholen de kracht van het sociale netwerk van een huishouden in en verstevigen deze waar nodig. Wij versterken daarvoor het netwerk - de samenkracht - van onze stad. Te denken valt aan extra ondersteuning en

FOKUSWONING

Marieke van Gastel (30)

woont in een Fokuswoning. Zonder deze woning waar zorg 24 uur per dag oproepbaar is, zou ze in een verpleeghuis wonen en niet zelfstandig aan de Dommel in hartje Eindhoven. Haar situatie wordt niet beter, dus ze wil het liefst zo min mogelijk bureaucratie. Ze wil niet door de gemeente lastig gevallen worden met nieuwe indicatiestellingen als ze bijvoorbeeld een nieuwe parkeerkaart wil. Ze is heel duidelijk: "Hulpmiddelen die ik niet nodig heb, wil ik niet."

**HULPMIDDELEN
DIE ZE NIET
NODIG HEEFT,
WIL ZE NIET**

1

AWBZ/WMO

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding. De dienstverlening wordt meer gericht op waar ze het hardste nodig is en gaat vallen onder de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). De AWBZ-zorg die nu thuis of in de omgeving wordt geleverd en die met name ondersteunend van aard is, valt vanaf 2015 onder verantwoordelijk van gemeenten.

2

PARTICIPATIEWET

Vanaf 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. De gemeente wordt vanaf die datum verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB (de wet Werk en Bijstand), Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met arbeidsvermogen in de Wajong. Mensen die nu een Wsw of Wajong toekenning hebben, behouden het recht daarop.

3

JEUGDWET

Gemeenten worden verantwoordelijk voor het geheel aan preventie, ondersteuning, begeleiding, hulpverlening en behandeling bij problemen in het gezond en veilig opgroeien van kinderen tot volwassenheid. Ook als de hulpverlening in een gedwongen kader plaatsvindt.

coaching van vrijwilligers, tijdelijke ontlasting van mantelzorgers en financiële ondersteuning voor maatschappelijke initiatieven vanuit de stad.

We bieden keuzevrijheid en stimuleren inwoners om op zoek te gaan naar de beste oplossing voor het minste geld. Voorzieningen in het kader van de WMO verstrekken we ook in de vorm van persoonsgebonden budgetten.

Vernieuwing

WJindhoven bestaat uit de sociale basis (0° lijn), de generalisten (1° lijn) en de specialisten (2° lijn) en omvat dus meer dan de generalisten in de WJehoventeams. Het is tevens de landingsbaan voor de drie decentralisaties: Jeugdwet, WMO en Participatiewet. We stellen hierbij niet langer de afzonderlijke regelingen, maar het huishouden centraal. We kijken per geval welke mate van ondersteuning nodig is. We gaan in het kader van de drie decentralisaties

‘ontschot’ werken. We bekijken welke (maatwerk) voorziening de beste oplossing biedt. Zo kan het soms beter zijn om de hele dag specialistische thuiszorg (WMO) te bieden in een gezin, als we daarmee uithuisplaatsing van kinderen kunnen voorkomen (Jeugdwet). We doen dan meer voor minder geld met meer maatschappelijk rendement. Wij stellen ons als doel het aantal uithuisplaatsingen in het kader van jeugdzorg met een derde te verminderen en de eenzaamheid onder ouderen en gehandicapten te halveren.

We willen de overhead bij instellingen en zorgaanbieders die door de gemeente gefinancierd worden, beperken en sturen hier - in overleg met hen - actief op. We blijven tevens alert op onnodige bureaucratie en op het voorkomen van perverse prikkels in het systeem. Ook stimuleren we vernieuwing in de tweede lijn. We zetten bijvoorbeeld bij de maatschappelijke opvang de komende periode nog steviger in op doorstroom

AANGEPAST ZELFSTANDIG WONEN

Over drie jaar woont **Imke van Ansem (17)** met negen anderen jongvolwassenen in een woon-groep op Strijp-S. Woonbedrijf gaat er klantgericht bouwen. Haar moeder **Andoré Verspeek (49)** is, met andere ouders van kinderen met een licht verstandelijke beperking, samen met het Woonbedrijf aan de slag gegaan om zelfstandig wonen met gepaste zorg te realiseren. “We hebben zelf een stem in het verhaal. Dat is fijn, want wij weten wat past bij onze kinderen.” Zelfstandig wonen is voor haar dochter belangrijk. “Een schuurtje verbouwen kan ook, maar dan raakt Imke in een sociaal isolement. Contact maken is al niet heel makkelijk.” Als ze er straks wonen gaan de jongeren als dagbesteding klussen in de wijk doen. En wat vindt Imke ervan? Het lijkt haar gewoon gezellig om met anderen samen te wonen.

ZE GUNT HAAR
DOCHTER
EEN EIGEN
SOCIAAL LEVEN

en uitstroom van daklozen om de inzet van dure tweedelijnszorg terug te brengen.

We zoeken naar de mogelijkheden om met technologie en design, in nauwe samenwerking met de gebruikers, werkbare oplossingen te ontwikkelen. We maken samen met onder andere de coöperatie Slimmer Leven 2020 een roadmap zorg gericht op nieuwe technologische ontwikkelingen. We koppelen hiermee de maatschappelijke en economische opgaven aan elkaar: slimme innovatieve zorgproducten en -diensten voor inwoners en economische kansen voor bedrijven in onze regio en daarmee banen.

We hebben oog voor de mensen die hun werk kwijtraken door alle veranderingen in de zorg. We ontwikkelen samen met werkgevers en vakbonden een plan waarbij we gebruikmaken van de middelen die het kabinet hiervoor beschikbaar stelt. Hierbij zien wij dat mensen naar werk buiten de zorg moeten bewegen en dat tegelijkertijd nieuwe instroom en bijscholing binnen de zorg belangrijk blijft. We zien ruimte voor initiatieven in de particuliere markt (bijvoorbeeld thuiszorg-coöperaties) en onderzoeken hoe wij deze beweging kunnen ondersteunen.

Hulp bij het Huishouden

Wij blijven de komende jaren nog werken met Hulp bij het Huishouden als maatwerkvoorziening, waarbij de toegang loopt via de generalist. Dit betekent dat deze voorziening alleen wordt ingezet als het eigen netwerk van betrokkenen hierin niet kan voorzien en/of het bijdraagt aan het versterken van de eigen kracht van het huishouden. Bijvoorbeeld omdat een gezin hiermee zodanig ontlast wordt dat de gezinsleden op andere vlakken hun leven weer op orde kunnen brengen. Of om escalatie van problemen - en daarmee duurdere zorg - te voorkomen. We kijken of wij de huishoudelijke hulp en de individuele begeleiding kunnen samenvoegen tot één arrangement. Het is dan meer dan alleen poetswerk. De cliënt krijgt daarmee hulp van één persoon en we zijn effectiever en goedkoper doordat we dubbelingen eruithalen. Wij geven het college opdracht om de maatschappelijke effecten in de komende jaren strak te monitoren en de houdbaarheid van het systeem te evalueren. We vragen het college om in 2016 met een voorstel te komen voor de inzet van Hulp bij het Huishouden

vanaf 2017. Wij maken ons daarnaast sterk voor de ontwikkeling van een particuliere markt zodat inwoners, als zij huishoudelijke hulp willen, professionele en betrouwbare hulp kunnen inhuren. Met bovenstaande aanpak zorgen we op termijn voor een nieuw en houdbaar systeem binnen onze financiële kaders. Zo kunnen inwoners langzaam wennen en voorkomen we grootschalige ontslagen bij de aanbieders, omdat zij geleidelijk de overgang kunnen maken naar een nieuwe systematiek.

Ontwikkeling generalistentteams WJindhoven

We zoeken naar de beste mensen in de generalistentteams en streven daarbij naar een goede afspiegeling van de samenleving. De afspraak is dat WJindhoven personeel overneemt van de zorg- en welzijnaanbieders. We voelen ons verantwoordelijk voor een veilige (werk)omgeving van de generalist. De generalist moet ook blijven leren. Dat hoort bij een living lab. Hiervoor stellen we een apart leerprogramma op. Wij weten uit ervaring dat het tijd kost om generalist te worden, om te leren en kennis te delen. Het is voor de WJehndhoventeams niet mogelijk om in één keer alle eerstelijnssteun over te nemen van de huidige aanbieders. Omdat de ontwikkeling naar het werken als generalist zo belangrijk is voor het slagen van de gehele systeeminnovatie, geven wij de teams de tijd om zich te ontwikkelen. Dat doen we door de teams een realistische opgave mee te geven: van 20% overname in 2015 tot 60% in 2016 en 100% vanaf 2017.

Sturen op effectiviteit, rendement en kwaliteit van leven

Uit ervaringen in andere steden blijkt dat er bij specifieke vraagstukken extra resultaat te verwachten is als teams zich met een generalistische werkwijze op deze vraagstukken focussen. Ondersteuning bij het vinden van werk leidt bijvoorbeeld tot een grote verlaging van zorgkosten. Het hebben van een baan geeft zelfvertrouwen, structuur en draagt bij aan de economische zelfredzaamheid van inwoners. Ook blijkt uit analyses dat met preventie door generalisten escalatie naar de tweede lijn kan worden voorkomen. Dit soort inzichten verwerken wij in de taakstellingen aan de generalistentteams om te zorgen dat wij binnen onze financiële kaders zo effectief mogelijk zijn. Ook deze maatschap-

A man in a blue cleanroom suit and goggles is working on a component in a cleanroom. He is looking down at the component with a focused expression. In the background, another person in a similar suit is visible, working at a computer. The cleanroom environment is sterile, with metal shelving and various equipment.

HU IS GEEN THUISZITTER, HU WIL IETS DOEN

VAN WERKLOOS NAAR WERK

Zeven maanden zat **Mohsen Afsari (37)** thuis. Hij heeft heel veel gesolliciteerd en meestal bestond de afwijzing uit een 'nee' zonder toelichting. Heel frustrerend. Via het Werkgelegenheidsteam van de gemeente kon hij bij GL Precision terecht, als medewerker in een cleanroom. Een technische baan die helemaal bij hem past. De Iraniër maakt nu onderdelen voor een motor van ASML. Hij is dolblij met zijn baan. "Dit is een mooi bedrijf en ik heb hier al veel geleerd." En nog los daarvan zegt Mohsen: "Thuiszitten is voor mij echt geen optie. Ik moet gewoon iets doen."

pelijke effecten in relatie tot gemaakte kosten zullen wij nauw monitoren, zodat wij al lerend steeds effectiever worden in onze aanpak: meer rendement en kwaliteit van leven voor onze inwoners binnen onze financiële mogelijkheden.

Efficiency

Uit onderzoek van KPMG blijkt dat het gemiddelde overheadpercentage bij huidige aanbieders in de AWBZ en Jeugdzorg relatief hoog is. Wij kiezen voor een gemiddelde van 10% korting op de overhead, waarbij we aanbieders stimuleren om hun organisatie efficiënter in te richten.

Zekerheid

Wij zien en begrijpen dat inwoners zich zorgen maken of zij nog wel de zorg krijgen die zij nodig hebben. Wij bieden onze inwoners zekerheid door:

- vast te stellen wat onze ondergrens van kwaliteit van leven is: wij vinden het bijvoorbeeld niet aanvaardbaar als mensen ondervoed zijn, zich verwaarlozen, op straat of in een vervuilde woning wonen;
- helder te maken wat er wanneer voor wie verantwoord (en voor wie niet);
- te garanderen dat inwoners altijd fatsoenlijk worden bejegend;
- samen met betrokkenen en op basis van gelijkwaardigheid op zoek te gaan naar werkbare oplossingen en nieuwe perspectieven voor hun specifieke vraag en behoefte;
- duidelijk te maken aan cliënten dat de generalist binnen WJindhoven geen lijfgebonden zorgtaken over gaat nemen, wel de huidige begeleidende en (sociaal) ondersteunende taken;
- zorgvuldig om te gaan met de privacy van onze inwoners. Wij realiseren dat WJindhoven de persoonlijke leefomgeving van cliënten betreedt en gaan daar zorgvuldig mee om;
- te zorgen dat er op tijd, de juiste specialist ingeschakeld wordt. Dit doen wij door:
  - generalisten te laten samenwerken in multidisciplinaire teams: ze zijn generalist naar buiten en brengen hun eigen specialisme mee in het team. Generalisten kunnen zo steunen op de specialistische deskundigheid van hun collega's;
  - intensieve intervisie en opleiding;
  - het betrekken van een specialist bij het

- stellen van een (onafhankelijke) diagnose.
- te regelen dat inwoners altijd recht hebben op een 'second opinion'. Wij richten een ombudsfunctie in met mandaat;
- tijdige en moderne cliëntparticipatie, waarbij signalen van individuele cliënten betrokken worden;
- te zorgen dat eigen bijdragen niet eindeloos worden gestapeld: we gaan uit van de reële draagkracht van een huishouden.

Wij geven het college opdracht om voor eind 2014 deze plannen verder te concretiseren.

IEDEREEN AAN HET WERK, NIEMAND BUITEN DE BOOT

Met ons arbeidsmarktbeleid sluiten wij aan op de behoefte van bedrijven, stimuleren we economische ontwikkeling in onze regio en creëren we duurzame werkgelegenheid voor onze inwoners, zowel voor de top als de onderkant van de arbeidsmarkt. Het gaat niet alleen om mensen in loondienst maar ook om zelfstandigen. We blijven inzetten op 27-min (Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid) en 45-plus doelgroepen. We maken verbinding tussen de ondernemersvraag en de scholing die daarbij past. Kennis is immers een van de belangrijkste dragers van onze Brainport Regio.

Bijstand

De bijstand is een vangnet voor iedereen die dit echt nodig heeft. We bieden op die manier bestaanszekerheid. De sociale zekerheid is gebaseerd op wederkerigheid. Dat betekent dat we van mensen die van dit vangnet gebruik maken verwachten dat ze zich inspinnen om aan het werk te komen. Bij toekenning van een uitkering gaan we meteen het gesprek aan. We willen in samenwerking met de cliënt en in aansluiting op ieders talent op zoek naar de beste manier om weer aan het werk te komen (reëel maatwerk). Als cliënten hierin geen eigen verantwoordelijkheid nemen, dan is het ontvangen van een uitkering niet vrijblijvend. Het principe blijft: iedereen idealiter aan het werk.

Niemand buiten de boot

Er zal een groep mensen zijn die permanent buiten het arbeidsproces blijft. Dit zijn mensen die niet meer dan 30% van het minimuminkomen kunnen verdienen. We gaan onderzoeken of we voor deze groep arrangementen kunnen maken, ook op het snijvlak van langdurige zorg, ondersteuning en sociale activering. Hiermee willen we voorkomen dat deze mensen met de komst van de nieuwe participatiewet buiten de boot vallen.

Participatiewet

De huidige regelgeving is te versnipperd en nodigt niet altijd uit tot participatie. Met de invoering van de Participatiewet in 2015 is het de bedoeling dat we mensen, die nu nog aan de kant staan, meer kansen geven. Landelijk is afgesproken om 125.000 banen te creëren voor kwetsbaren op de arbeidsmarkt. We voelen ons verantwoordelijk om het regionale deel samen met de Brainportpartners in te vullen. We werken hierin samen met partijen die kennis hebben van de arbeidsmarkt en over netwerken beschikken bij werkgevers. Bijvoorbeeld MKB Eindhoven, UWV, Ergon, het WerkgeversServicepunt, uitzendbureaus en specialistische re-integratiebureaus.

Plan van aanpak ‘Duurzaam aan het werk’

Als ‘smart city’ willen wij voorop lopen en innovatieve arrangementen ontwikkelen in nauwe samenwerking met de werkgevers in de regio. We maken een plan van aanpak ‘Duurzaam aan het werk’. Doel is het ontwikkelen van een aanpak die aansluit bij de vraag van bedrijven naar medewerkers (van ‘push’ naar ‘pull’) en die optimaal inspeelt op de talenten en mogelijkheden van de werkzoekenden. Hierdoor wordt de kans op werk vanuit re-integratietrajecten groter. Voor mensen bij wie dat niet lukt, zoeken we naar meer mogelijkheden voor opstapjes en bijscholing, onder andere via nieuwe soorten werk-leerbedrijven. Daarnaast willen we binnen het plan van aanpak samen met bedrijven nieuwe innovatieve arrangementen ontwikkelen. We bieden ook ruimte voor eigen initiatief en maatwerk.

Een voorbeeld van zo’n innovatie die we de komende periode gaan uitproberen is het concept van social impact bonds. Hier wordt op andere plekken in Nederland en in Groot-Brittannië al mee geëxperimenteerd. Social impact bonds zijn contracten waarbij de private kapitaalmarkt investeert in de oplossing van een maatschappelijk probleem. Het is een nieuw en innovatief financieringsarrangement, waarbij overheden alleen betalen voor meetbare maatschappelijke effecten, nadat deze resultaten zijn behaald. Andere innovaties willen we zoeken in nieuwe vormen van sociaal ondernemerschap.

We gaan met werkgevers afspraken maken over ‘reshoring’ (het naar de regio terughalen van naar het buitenland ge-outsourcete activiteiten) en ‘jobcarving’ (het aanpassen van vacatures zodat deze aansluiten op de belastbaarheid van kandidaten met een arbeidsbeperking). In ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, ons subsidiebeleid en in ons deelnemingenbeleid sturen we op social return; werkgelegenheid voor laaggeschoolden is daarbij een belangrijk aspect.

Ook willen we iets betekenen voor 55-plussers die in de bijstand zitten of komen. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om deze

RESHORING EN JOB CARVING

Ergon maakt afspraken met bedrijven over ‘jobcarving’ en ‘reshoring’. Jobcarving is het opsplitsen van een functie in deelprocessen zodat er functies ontstaan die passen bij op de belastbaarheid van mensen. Reshoring gaat over het terughalen van eenvoudig of ongeschoold werk uit het buitenland. Mensen die nu onder de participatiewet vallen worden door Ergon gedetacheerd naar deze bedrijven. Er zijn inmiddels op deze wijze al honderden mensen geplaatst bij o.a. DAF, Prins Autogas en De Roij Logistics. Het streven is deze aantallen uit te breiden en dit meer in een direct dienstverband bij werkgevers te doen. Met reshoring wordt geen werk verdrongen, maar werkgelegenheid uitgebreid. De mechatronica is een kansrijke sector in dit verband.

groep maatschappelijk actief te houden of weer duurzaam aan werk te helpen. We vragen het college hiervoor binnen een jaar een voorstel te presenteren.

Fraude

Om het draagvlak van onze sociale voorzieningen in stand te houden, blijft het bestrijden van misbruik van groot belang. Hierbij is een meer risicogerichte aanpak noodzakelijk, zodat notoire oplichters de dans niet ontspringen. Aan de andere kant moet niet elke uitkeringsgerechtigde bij voorbaat verdacht zijn. Door een gerichtere aanpak kunnen we de effectiviteit van de controle vergroten.

MENSELIJK MAATWERK TEGEN ARMOEDE

Het uitgangspunt van het Eindhovenens armoedebeleid is dat iedereen moet kunnen meedoen, vanuit zijn of haar eigen talent. Armoedebeleid is geen liefdadigheid, maar heeft tot doel om mensen uit armoede te halen. Wij zien als gevolg van de economische crisis nieuwe armen ontstaan. Inwoners die door een samenloop van omstandigheden in een zware schuldenpositie komen en daarmee onder de armoedegrens belanden. Wij hechten aan menselijk maatwerk binnen de (nieuwe) wettelijke kaders, zodat deze Eindhovenaren kansen krijgen om een nieuwe start te maken en niet de rest van hun leven in de schulden blijven zitten.

Gezien de recente ontwikkelingen, geven wij het college opdracht om het armoedebeleid te actualiseren met als basis:

- het primaire doel dat mensen, vanuit hun eigen talent, kunnen meedoen;
- scholing en werk de beste weg zijn om uit een armoedesituatie te komen;
- werken moet lonen;
- het armoedebeleid op een niveau van 120% van het minimuminkomen handhaven;
- aandacht voor het bereiken van degenen die het nodig hebben (waaronder ouderen, gehandicapten, kinderen);

SPRINGPLANK NAAR EEN NIEUW LEVEN

Springplank040 helpt mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt op weg naar werk, wonen en het benutten van eigen talenten en capaciteiten. Voor mensen die moeite hebben met participeren is het van belang om een kans te krijgen op de reguliere arbeidsmarkt. Werk is de grondslag om (weer) zelfstandig te wonen, om in een andere sfeer te komen, verantwoordelijkheid te dragen en nieuwe mensen te leren kennen. Springplank040 werkt samen met 40 bedrijven uit de regio Eindhoven. Dit levert de komende tijd circa 80 banen op voor onder andere dak- en thuislozen.

- aandacht voor onbedoelde effecten van de invoering van de kostendelersnorm;
- het voorkomen van stapeling van eigen bijdragen als dit leidt tot armoede;
- gratis OV gekoppeld aan het armoedebeleid;
- een zoektocht naar effectievere vormen van schulddienstverlening. We willen mensen eigen verantwoordelijkheid teruggeven in plaats van alle regie ontnemen, zodat zij van hun situatie leren en niet na drie jaar terugvallen in oude gewoonten. We zetten een beweging in naar meer budgetbegeleiding in plaats van bewindvoering. Een voorinvestering in budgetbegeleiding leidt tot lagere kosten voor bewindvoering op termijn;
- een soort inkeerregeling voor fraudeurs met bijstandsuitkeringen, vergelijkbaar met belastingontduikers. We treffen een regeling met inwoners die zich vrijwillig melden. Hiermee verwachten we enerzijds meer fraude op te sporen. Anderzijds ondervangen we met zo'n regeling dat mensen een leven lang worden achtervolgd door schulden, ontstaan door fraude;
- om ook het armoedebeleid en de daarbij horende instrumenten te innoveren met als doel om binnen de veranderende wetgeving armoede te voorkomen en te zorgen dat hulp terechtkomt bij de mensen die het nodig hebben.

VVE EN SPIL

Thuis praat **Ivanka Paesch (34)** Papiaments met haar driejarige dochter Devinya. Ivanka is blij dat haar dochter op tweejarige leeftijd naar het Spil-centrum Boschdijk kon. Er is daar namelijk veel aandacht voor taal en spelenderwijs leert haar dochter goed de Nederlandse taal. "Hier zitten veel kinderen bij wie thuis ook een andere taal gesproken wordt. Dus is het goed dat kinderen, door spelen en zingen met andere kinderen, taal vroeg ontwikkelen."

DOOR SPELEN EN
ZINGEN MET ANDERE
KINDEREN LEERT ZIJ
GOED NEDERLANDS

JONGEREN KRUGEN KANSSEN

De jeugd krijgt kansen! Dat vinden we belangrijk. Alle jongeren zijn onderdeel van onze samenleving en krijgen de kans om zich te ontwikkelen. We zorgen dat jongeren niet uitvallen op school zonder direct toekomstperspectief gekoppeld aan de eigen talenten. Jongeren zorgen voor dynamiek, zijn de toekomst van de stad. Daarom krijgen ze de ruimte in buurten. Om de kracht van jongeren goed tot zijn recht te laten komen, komt er in dit college een portefeuillehouder jeugd. Het belang van de jongere staat voorop.

Gelijke kansen

We vinden het belangrijk dat kinderen leren om met elkaar samen te leven. Om alle kinderen een gelijke start te geven, houden we vast aan de breed gedragen ambitie op Vroeg- en Voor-schoolse Educatie (VVE). Daarbij brengen we de VVE onder de aansturing van de scholen vanuit het principe van een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn. Alle kinderen van tweeënhalf tot vier jaar krijgen in Eindhoven VVE. Bij taal- en/of ontwikkelingsachterstanden krijgt een kind extra ondersteuning. We lopen nu al voor op landelijk beleid en blijven hierin het goede voorbeeld geven. Scholen die de oprichting van een groep nul naar zich toetrekken, geven we maximaal de ruimte.

Samen opgroeien is het fundament onder een ongedeelde stad. Daarom willen we op alle scholen VVE aanbieden en vinden we het van betekenis dat er in elke wijk een goede school staat. Schoolkeuze is in principe vrij, maar onbekend maakt onbemind. We juichen het toe als kinderen wel samen met elkaar in de wijk naar school gaan en stimuleren dit. Bijvoorbeeld door nieuwbouw van leslokalen te beperken en scholen gebruik te laten maken van elkaars vastgoed. Maar ook met maatregelen zoals informatievoorziening vanuit scholen naar ouders in de nabije omgeving en een gelijk aanmeldmoment. We maken daarover afspraken met de scholen.

Vanuit dezelfde gedachte dat kinderen altijd mee kunnen doen, willen we samen met de scholen invulling geven aan passend onderwijs.

Veilig thuis opgroeien

Met WJeindhoven zetten we stevig in op het veilig thuis opgroeien. Door preventie in het sociale netwerk van gezinnen vergroten we de kans dat jongeren hun school succesvol afronden en voorkomen we dat jongeren in aanraking komen met justitie. Met de meeste jongeren in Eindhoven gaat het gelukkig goed. Er zijn echter ook jongeren waarbij het perspectief op werk en opleiding minder gunstig is. Dat kan leiden tot overlast of, erger nog, criminaliteit. Deze groep wordt aangeduid als risicojeugd en vraagt speciale aandacht. Met de aanpak Jeugd in Beeld werken we met verschillende organisaties samen om de hinderlijke, overlastgevendende en criminele (groepen) jongeren in beeld te krijgen, jongeren op het rechte pad te krijgen en toekomstperspectief te bieden. We stimuleren ook de doorontwikkeling van het jongerenwerk: vrijetijdsbesteding gericht op ontwikkeling van je eigen talenten. In het kader van talentontwikkeling stimuleren wij eveneens kennismaking met cultuur en sport op scholen en subsidiëren wij de Stichting Leergeld Eindhoven, het Jeugdcultuurfonds Eindhoven en het Jeugdsportfonds Eindhoven zodat elk kind in onze stad kan meedoen.

Innovatie

Met de roadmap 'Leren in Eindhoven in 2030' zetten we in op innovatie in het onderwijs. Het kader waarbinnen we dit doen is: toekomstperspectief voor jongeren gekoppeld aan de eigen talenten. Met aandacht voor schooluitval zonder diploma. De onderwijsinstellingen in de stad stroomlijnen samen eveneens hun lopende en nieuwe projecten op de gezamenlijke visie op de gewenste toekomst van leren. Dit gaat onder andere over een open leeromgeving, leren vanuit maatschappelijk belang, samen leren en doorlopende leerlijn vanuit individueel belang. Ook hierin hebben we als Brainportregio een grenzeloze ambitie. Wij zijn daarbij een schoolvoorbeeld van het advies van de Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid en de ambities van het Rijk op weg naar een 'lerende economie'.

Studentenstad

Studenten zijn van groot belang voor een bruisende stad: op de onderwijsinstellingen, binnen onze innovatieve maatschappij, in de woonwijken als buur en voor de economie als toekomstige werknemer. Studenten vergroten de levendigheid

ZE ZORGEN ZELF DAT ER PLANTJES KOMEN

GROEN IN DE WIJK

Iedere maand werkt **Guido Theunissen (72)** met 15 vrijwilligers in de kruidentuin aan de Pasteurlaan. Een stukje historisch groen in de wijk om op te eten. De tuin stamt uit de jaren tachtig toen de gemeente deze kruidentuintjes in wijken stimuleerde. “De plantjes betalen we zelf en binnenkort ook het water.” Hij is blij dat er een waterput ligt en dat de gemeente ieder jaar het grote onderhoud voor haar rekening neemt in deze groene wijk van Eindhoven.

en kunnen met hun kennis en creativiteit bijdragen aan de ontwikkelingen in onze stad. Studentenverenigingen horen daarom thuis in ons centrum. Daarmee worden studenten beter zichtbaar en een steviger onderdeel van de stad. Wij maken ons daar sterk voor. Wij willen ook dat er in de wijken ruimte is voor studenten. Door goede huisvesting en projecten. Voorbeelden zijn Woensel-West, waar studenten met vrijwilligerswerk in de wijk korting op de huur verdienen, en de inzet van studenten van de Fontys Sporthogeschool, die als stagiairs een bijdrage leveren aan het verenigingsleven (Sportleerbedrijf).

SAMEN WONEN 040

Iedere Eindhovenenaar moet in de stad een woning kunnen vinden die past bij zijn of haar situatie. We ontwikkelen daarom een ambitieuze en richtinggevende woonvisie in samenwerking met partners en inwoners. De woonvisie gaat over woonmilieu, woonomgeving en woningvoorraad. We nemen de (veranderende) vraag van de woonconsument als uitgangspunt. Een aantal onderwerpen is daarbij belangrijk:

- **Verdichting:** Verdichting kan bijdragen aan meer draagvlak voor voorzieningen en de levendigheid van de stad. Verdichting past ook bij de woonwensen van mensen, bijvoorbeeld mantelzorgwoningen of seniorenwoningen dicht bij voorzieningen. Revitalisering van bedrijfsterreinen (functiemenging) of functieverandering van leegstaande panden kunnen bovendien bijdragen aan het creëren van grootstedelijke woonmilieus waar behoefte aan bestaat. We zien veel mogelijkheden in de bestaande stad.
- **Gevarieerde woonmilieus:** we zijn blij met gedifferentieerde wijken en buurten, dat is goed voor de vitaliteit. Het aanpakken van scheefwonen bekeken vanuit inkomen is dan ook geen prioriteit. Het draagt zelfs bij aan de draagkracht van een buurt, de sociale basis.
- **Doorstroming:** is een thema waar we wel mee aan de slag gaan. Soms worden mensen weerhouden door financiële drempels. Met creatieve constructies kunnen we ouderen in staat stellen om naar een kleinere woning te verhuizen, dicht bij voorzieningen, waardoor ook ruimte vrij komt in gezinswoningen. Een

andere oplossing kan zijn om deze groep - door het aanpassen van urgentiecriteria - voorrang te verlenen in de sociale huursector.

- **Ruimte geven:** we geven mensen de ruimte om hun eigen woning en woonomgeving te vormen, bijvoorbeeld via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap en via het verminderen van regels. We willen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken.
- **Beschikbaarheid:** we verwachten dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Hiervoor is het belangrijk dat (bestaande) woningen en de woonomgeving levensloopbestendig gemaakt worden. We sturen naast voldoende en geschikte woningen voor ouderen, ook op beschikbaarheid van woningen voor mensen met een beperking, lage inkomens, studenten, expats en arbeidsmigranten.
- **Betaalbaarheid:** We zien een tekort aan huurwoningen net boven de huurtoeslaggrens (huren tussen €700,- en €900,-) en aan woningen voor mensen met lage inkomens (huren rond de €350,-). Daarom nemen we in onze analyses en in het programma Wonen beide groepen op. We vinden het belangrijk dat mensen minder afhankelijk zijn van de huurtoeslag. Bij het bepalen of we genoeg sociale huur- of koopwoningen hebben, trekken we de inkomensgrens voor sociale huurwoningen omhoog naar €43.000,-.
- **Verduurzaming:** het verduurzamen van de woningvoorraad en de woonomgeving vinden wij belangrijk. Dit is daarom een van de prioriteiten in de samenwerking met de corporaties. We formuleren meetbare doelen voor energiereductie en -opwekking.
- **Vergroening:** om de leefbaarheid te vergroten, vergroenen we 'stenige' buurten.

Samenwerking met woningcorporaties

De woningcorporaties zijn een belangrijke partner bij het realiseren van de woonvisie. Door de nieuwe wettelijke kaders worden de prestatieafspraken met de woningcorporaties minder vrijblijvend. Dit vormt de basis voor scherpe keuzes in de woonvisie. We gebruiken de visie als basis voor prestatieafspraken. We komen de corporaties tegen in de wijken. We gaan samen met hen onderzoeken of we slimmer en efficiënter kunnen samenwerken: met minder middelen meer samen doen.

ALS MENSEN GENIETEN, GENIET HIJ OOK

BUURTINITIATIEVEN

Chris van de Donk (72)

organiseert al 14 jaar evenementen voor iedereen in Genderdal. Verwendagen voor ouderen, de grootste braderie van Eindhoven en Beestenboel voor kinderen. Als je hem vraagt waarom hij dit doet, haalt hij zijn schouders op alsof het vanzelfsprekend is. Dan zegt Chris: "Als mensen genieten, geniet ik zelf ook."

DE BUURT IS VAN ONS ALLEMAAL

Het is belangrijk dat onze stad wijken heeft waar het schoon, heel en veilig is. We willen mensen zo veel mogelijk zeggenschap geven over wat er in hun buurt nodig is. Samen zoeken we naar nieuwe vormen van samenwerking en naar meer zeggenschap over budget en prioritering van beheer van de openbare ruimte voor inwoners en gebruikers. In de pilots Vaartbroek-Eckart en Woensel-West zijn hiermee al positieve ervaringen opgedaan. We gaan door met buurtcontracten waarin we vastleggen wat gemeente, corporaties en bewoners in een buurt gaan doen. We passen innovatie zo breed mogelijk toe. Zo zetten we bijvoorbeeld in op social return, het beschikbaar stellen van (open) data en de roadmap Verlichting die in buurten effect gaat krijgen. We faciliteren waar mogelijk het gebruik van de openbare ruimte door bewoners (bijvoorbeeld stadslandbouw, crossveldjes, natuurlijk spelen). Door het verminderen van verharding creëren we ruimte voor vergroening. Door sturing van buurtbewoners op de inzet van de stadstoezichthouders ontstaat er hogere tevredenheid met minder inzet, zoals in de afgelopen periode al bewezen is. Daar gaan we dus mee door.

Op basis van de buurtthermometer kijken we welke bijzondere inzet nu en in de toekomst nodig is. Samen met de buurtbewoners en betrokkenen gaan we op zoek naar gewenste en efficiënte inzet van gemeentemiddelen. De buurtbudgetten en bewonerscheques blijven bestaan.

We hebben in Eindhoven veel vrijetijdsaccommodaties en ander maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, cultureel vastgoed en sportaccommodaties. Wij hechten eraan dat er in elke buurt een plek is voor ontmoeting, aangepast aan de behoefte in de wijk: variërend van een buurthuis, school of sportaccommodatie tot een plek in de openbare ruimte. Wij gaan samen met partners en buurtbewoners op zoek naar de optimale locatie voor deze buurtontmoeting. Per gebied streven we naar een goede mix van voorzieningen: jeugd, onderwijs, cultuur, sport, welzijn en maatschappelijke activiteiten.

We zetten het beschikbare maatschappelijk vastgoed zo optimaal mogelijk in. Door druk op de gemeentelijke financiën, moeten we kritisch zijn welke voorziening open blijft en welke niet. De rol van de gemeente stemmen we af op wat de buurt nodig heeft en kan dus per buurt verschillen. Dit betekent dat we soms alleen ruimte of vastgoed ter beschikking stellen en in andere gevallen ook zorgen voor programmering en beheer. Als een vrijetijdsaccommodatie moet sluiten, gaat deze pas dicht als er een alternatieve locatie in de buurt beschikbaar is. Vanzelfsprekend is dit keuzeproces transparant.

VEILIGHEID VANUIT PREVENTIE EN KENNIS

Veiligheid is van ons allemaal en begint bij preventie. De basis is een wijk- en buurtgerichte aanpak. Samen met inwoners en de wijkagent treffen we op basis van signalen en transparantie de nodige maatregelen om criminaliteit te voorkomen. Bijvoorbeeld door de inzet van buurtpreventieteams en door bewoners mee te laten beslissen over de inzet van de toezichthouders in hun omgeving. Maar ook door de aanpak Jeugd in Beeld en via de generalisten van WJ-eindhoven, die in staat zijn om problemen in huishoudens vroegtijdig te signaleren. Hiermee kan bijvoorbeeld het afglijden van jongeren worden voorkomen. Ook in deze coalitieperiode zetten wij de methodiek 'Designing out Crime' in om oplossen of een omgeving te ontwerpen waarbij criminaliteit wordt ontmoedigd.

Het beleidskader integrale veiligheid en het bijbehorende actieplan zijn onze richtsnoer. Het terugdringen van de criminaliteit met grote impact voor onze inwoners heeft daarin prioriteit: woninginbraken, overvallen en straatroof. Ook de aanpak van woonoverlast en drank- en drugs-overlast zijn speerpunt. De nationale politie is een onmisbare partner om de stad veiliger te maken.

Bij zware criminaliteit past zware repressie. Daarom wordt de Top-X-aanpak gericht op de meest hardnekkige jonge criminelen. Zware repressie is ook noodzakelijk voor de georganiseerde onderwereld. Het vermengen van de

boven- en onderwereld is een bedreiging voor de rechtstaat. Met name voor deze doeleinden is het nodig dat wij onze informatiepositie versterken en inzetten op het verbeteren van 'intelligence': het doorontwikkelen van de technische systemen, zodat een gerichte aanpak mogelijk is.

Wij beseffen dat de maatregelen die wij nemen om de veiligheid in de stad te vergroten soms op gespannen voet staan met de privacy van onze inwoners. Denk aan intelligence en camera-toezicht. Ook de vernieuwingen in de zorg, de ontwikkelingen rondom open data en innovatie in onze dienstverlening raken de persoonlijke levenssfeer van mensen. Wij willen handvatten ontwikkelen hoe hiermee om te gaan. We geven het college de opdracht om met een pragmatisch voorstel te komen om deze privacyhandvatten, lerende weg, te ontwikkelen.

DUURZAAMHEID: EINDHOVEN GEZONDE STAD

Duurzaamheid is een intrinsiek onderdeel van alles wat we doen. De uitdaging in deze eeuw is om onze stad voor mensen, naast leefbaar en veilig, gezond te houden. We omarmen de doelstellingen en opgaven van The Natural Step en zetten kwaliteit van leven van onze inwoners centraal. Wij staan onverminderd achter onze doelstellingen ten aanzien van energieneutraliteit. In 2035 zijn wij energieneutraal exclusief mobiliteit en in 2045 zijn we dat volledig. We leggen de komende periode vooral het accent op 'doen'. Op het realiseren en uitvoeren van onze ambities, samen met bedrijven en bewoners. Daarvoor initiëren we en zoeken we aansluiting bij regionale projecten. De realisatie van een biomassa-centrale op Strijp T is een voorbeeld van verduurzaming van de stad.

In onze ontwerpen en ons beheer in de wijken en openbare ruimte houden we rekening met waterberging en waterrecycling. We hebben oog voor meer ecologisch groenbeheer ten behoeve van biodiversiteit en leefkwaliteit. In aansluiting op onze 'smart city'-ambities en het in Eindhoven gevestigde Europese Knowledge & Innovation Centre op het gebied van energie, geven we prioriteit aan duurzame mobiliteit en duurzame energie. Voor een gezonde leefomgeving is reeds samen met partners 'AiReas' ontwikkeld, een luchtmeetsysteem dat de luchtkwaliteit permanent meet. Deze informatie gaan we (online) transparant ontsluiten. Hierdoor stimuleren we gedragsverandering en kunnen mensen naar eigen inzicht acties ondernemen. Daarnaast leggen we in onze mobiliteitsagenda 'Eindhoven op weg', de prioriteit op schone lucht en gezondheid, om te beginnen met de aanpak van de 'hotspots' van ongezonde lucht. We zetten de samenwerking met de woningcorporaties, gericht op het verduurzamen van de sociale woningvoorraad, voort. Vanzelfsprekend verduurzamen we ook ons eigen vastgoed, onze inkoop, en onze manier van werken. We behouden de regelingen voor verduurzaming van particulier woningbezit.

A man with glasses and a black jacket is smiling and looking towards a blue door. He is standing in front of a brick wall. To his right is a white door with a glass panel. The image is part of a promotional material for home security, with text overlays in Dutch.

VEILIGHEID DOE JE SAMEN

De inbrekers haalden wat geld weg en een i-pad. **Patrick Lieberwirth (40)** heeft zijn gedrag veranderd na de inbraak in zijn woning. Hij let er voortaan op om de deur goed op slot te draaien als hij van huis gaat. En het touwtje hangt niet meer uit de brievenbus, zoals elders in zijn wijk soms nog wel gebeurt. Naast rolluiken op het plat dak op de eerste verdieping heeft Patrick inbraakpreventie waar niets tegenop kan: zijn burens zijn de hele dag thuis en houden zijn huis prima in de gaten als hij aan het werk is. "Zij zien echt alles", zegt Patrick lachend.

**WIL NIET
DAT ER NOG
EEN KEER
INGEBROKEN
WORDT**

4.

FINANCIËN

VERANTWOORD EN REËEL

In een complexe, veranderende omgeving waar niet altijd duidelijk is wat op de gemeente afkomt, is het van belang dat we een verantwoord financieel beleid voeren. De middelen die we krijgen van het Rijk vormen een onzekere factor. Meer taken en minder geld. Dat vraagt om spelregels. We ramen verantwoord en reëel. In onze financiële positie willen we wendbaar zijn, anticiperen op risico's en tegenvallers kunnen opvangen. Structurele uitgaven worden in de begroting met structurele inkomsten gedekt. Een sluitende (meerjaren)begroting is en blijft het uitgangspunt. Met een sluitend financieel meerjarenbeeld in het eerste (2015) en laatste jaar (2018) voldoen we daaraan.

Om het financieel meerjarenbeeld sluitend te krijgen, hebben we een pakket aan maatregelen samengesteld. Een overzicht hiervan is als bijlage opgenomen. Belangrijke keuzes zijn:

Indexatie

In de begroting indexeren we onze budgetten nu nog jaarlijks met 2%. De budgetten worden hiermee gecorrigeerd voor de inflatie. De huidige inflatiecijfers en de verwachtingen voor het komende jaar liggen echter lager. Voor subsidies aan partijen in de stad hanteren we 1,5%. Voor onze eigen budgetten scherpen we de ambitie aan (met uitzondering van de gemeentelijke sportaccommodaties). Hiervoor gebruiken we een indexatie van 0,5%.

Reëel ramen

Het principe van reëel begroten leidt tot het afkomen van budgetten, omdat er voorheen bewust ruim begroot is in het sociaal domein. Hiermee blijft het beleid overeind, maar halen we de 'lucht' uit de begroting. Een goed voorbeeld zijn de budgetten voor armoedebeleid en de WMO. Hieruit is de afgelopen jaren voldoende reserve opgebouwd voor een zachte landing van de decentralisaties. Dit stellen we nu bij. We blijven extra geld steken in armoedebeleid: een deel van onze eigen middelen plus de extra rijksmiddelen, totaal ruim €3 miljoen.

Woonlasten

De woonlasten in Eindhoven behoren tot de laagste van de grote gemeenten. Dat houden we ook zo. We sturen op het totaal van de woonlasten (de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten). Dit totaal stijgt niet meer dan trendmatig (2%).

Bezuinigingen

Toch ontkomen we ook niet aan bezuinigen. De effecten slaan zowel in de stad als in onze eigen organisatie neer. De ambtelijke organisatie is met een stevige opgave bezig om enerzijds zichzelf te vernieuwen en te verbinden met het DNA van de stad en tegelijk een forse bezuiniging en krimp te realiseren. Er verdwijnt 20 à 25% van de arbeidsplaatsen. In combinatie met onze ambities is dat een spannende ontwikkeling. Ook op het gebied van huisvesting wordt al gewerkt aan forse krimp om de taakstellingen op dit gebied in te vullen. Voor een extra taakstelling op personeel zien wij geen ruimte. Desondanks heeft een aantal maatregelen effect op de

ambtelijke organisatie. Zoals bijvoorbeeld de lagere indexering. Zoveel mogelijk vertalen we maatregelen materieel. Voor een deel zullen die ook personele effecten hebben, bijvoorbeeld door inzet van medewerkers ten behoeve van samenwerkingsverbanden. Om nieuwe taakstellingen op medewerkers te voorkomen, hebben we vooral gekeken welke andere bijdragen we van onze organisatie en medewerkers mogen vragen. We zetten in op uniformering van onze arbeidsvoorwaarden met de landelijke CAO en het afschaffen van eigen Eindhovense arbeidsvoorwaarden.

De totale financiële opgave vergroot de noodzaak tot slim samenwerken met partners en het zoeken naar verdienmodellen en nieuwe financieringsconstructies. WUeindhoven is een voorbeeld van een samenwerking die financieel haar vruchten afwerpt. We gaan ook op andere gebieden samenwerking vormgeven. Voorbeelden zijn het innen van belastingen, de (landelijke) uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en op het gebied van bedrijfsvoering. We gaan investeren in samenwerking, in het besef dat je daarmee ook zeggenschap overdraagt. Op termijn betaalt samenwerking zich uit in lagere kosten. Op het gebied van bedrijfsvoering verwachten we in 2015 al de eerste financiële resultaten. Voor de bezuinigingen op cultuur en sport gaan we aan tafel met de Sportraad en de op te richten stichting Cultuur Eindhoven. We brengen in ieder geval de structurele begroting van de Tongelreep omlaag, door de omvorming naar een gezinsbad en door niet meer te investeren in het golfslagbad.

Investeren

Investeren in onze economie is van cruciaal belang. Daar is geld voor nodig. Actuele cijfers laten zien dat Nederland en zeker (Brainportregio) Eindhoven profiteert van de aantrekkende wereld-economie. Als het herstel doorzet verwachten we meevallers in de jaarrekening. De helft hiervan voegen we toe aan de investeringsmiddelen. Met een kwart geven we een impuls aan de innovatiekracht van het levend laboratorium. En met de rest versterken we ons vermogen en bouwen we zo veel mogelijk onze schuldenpositie af.

Binnen onze investeringsmiddelen geven we prioriteit aan onderwijs, groen en duurzame mobiliteit als basisvoorzieningen voor een slimme en aantrekkelijke stad. De extra rentelasten als gevolg van het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijs (IHP) vangen we binnen de investeringsmiddelen op. Het bedrag dat nu nog specifiek gereserveerd is voor de Ruit bestemmen we voor duurzame mobiliteit. We gaan door met de geplande investeringen op het gebied

van VMBO, openbaar vervoer, integrale wijkvernieuwing, groenrenovatie, revitalisering van bomen, natuurontwikkeling in de Genneper Parken en luchtkwaliteit. Ook de realisatie van een biomassacentrale op Strijp T is een stap in verduurzaming van de stad.

De impuls aan de stad als levend laboratorium zoeken we, naast specifieke 'smart city'-middelen, in algemene programma's. Structureel maken we ruimte in de programma's design en innovatie en incidenteel in de middelen voor glasvezel. Het gebruik van deze budgettaire ruimte is een gezamenlijke afweging van het college. Specifieke middelen die we inzetten op vernieuwing zijn onder andere de reserve BUIG (op werk), de Klijsma-middelen (op armoede) en de reserve sociaal domein (op zorg). Ook de intensivering op duurzaamheid zetten we in deze collegeperiode voort. Boventallige medewerkers zetten we zo mogelijk in op innovatieve projecten in het belang van de stad (zoals bij Slimmer Leven en open data). Hiermee bieden we zowel de medewerker als de stad een aantrekkelijk toekomstperspectief. De persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers staat daarbij voorop.

Voorfinanciering decentralisaties

De decentralisaties in het sociaal domein gaan gepaard met forse kortingen. Om de effecten van WUeindhoven financieel te kunnen vertalen, is een model ontwikkeld. Hiermee krijgen we grip op de financiële effecten van de keuzes die we nu en in de toekomst maken. Het laat zien dat we de kortingen van het Rijk vanaf 2018 naar verwachting hebben ingelopen. Dit vraagt voorfinanciering in de jaren 2015 tot en met 2017. In totaal gaat dat om €45 miljoen. Dit dekken we uit de al opgebouwde reserve sociaal domein (resterende €20 miljoen: van de €25 miljoen is €3 miljoen gereserveerd voor innovatie in de zorg en €2 miljoen voor frictiekosten), extra rijksmiddelen uit het zorgakkoord (€13 miljoen) en bestaande WMO-budgetten (€12 miljoen).

Tot slot

Met deze combinatie van bezuinigingen en investeringen behouden we een robuuste financiële positie, met oog voor al onze burgers en de economische belangen van de stad.

BIJLAGE

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Het te bezuinigen bedrag

Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om de financiële opdracht die er ligt vanuit het meerjarenperspectief 2015-2018 vorm te geven.

In het Financieel Voorjaarsbericht 2014 liep het tekort op van € 12,6 miljoen in 2015 tot € 24,4 miljoen in 2017. Hierbij waren enkele posten nog niet concreet benoemd. Aan deze posten is inmiddels een bedrag gehangen: Integraal Huisvestingsplan (gemiddeld € 2,7 miljoen), wijziging van de interne rente en de doorbelasting van kosten aan projecten (€ 4 miljoen) en de effecten van eerdere standpunten en besluiten ten aanzien van de lokale omroep, e-werkplekken en het toevoegen van een nieuwe jaarschijf 2018 (€ 1,3 miljoen). Dit telt op tot een bezuinigings-taakstelling in 2018 van € 32,4 miljoen. Dit bedrag is door de informateur genoemd. De extra rente-lasten van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) prioriteren we binnen het Meerjaren Investerings-

programma (MIP) en brengen we dus in mindering op het te bezuinigen bedrag.

De bedragen die in de tabel genoemd zijn, zijn de veranderingen ten opzichte van de huidige begroting.

De maatregelen

Indexatie

De huidige inflatie ligt onder de 2%. De indexering (de inflatiecorrectie) brengen we daarom terug van 2% naar gemiddeld 1%. We brengen een differentiatie aan naar intern gerichte budgetten (zoals personeelskosten) en extern gerichte budgetten (zoals subsidies). Intern hanteren we 0,5%. Voor externe budgetten sluiten we aan bij de huidige raming van het CPB van 1,5%. In de nieuwe jaarschijf 2018 is nog geen budget voor indexatie verwerkt. Daarom loopt het voordeel in het laatste jaar weer terug¹.

X €1 miljoen	2015	2016	2017	2018
Te bezuinigen (advies informateur)	-20,0	-27,6	-31,8	-32,4
Correctie IHP	2,7	2,7	2,7	2,7
Maatregelen				
Indexatie				
- Aanpassing inflatiecorrectie	4,7	8,0	12,0	9,0
Reëel ramen				
- WMO	4,0	4,0	4,0	5,0
- Armoede	2,9	2,9	2,9	2,9
- Subsidies (korting niet geleverde prestaties)	1,0	1,0	1,0	1,0
- BBZ	0,5	0,5	0,5	0,5
- WWB	0,3	0,3	0,3	0,3
- Gemeentefonds	0,5	0,8	1,1	1,4
- Storting MIP	0,8	0,8	0,8	0,8
Woonlasten				
- Verhoging OZB (ivm daling andere woonlasten)	0,5	1,0	1,5	2,5
Bezuinigingen				
- Dekking overhead	1,5	1,5	1,5	1,5
- Uitloopschalen	0,4	0,8	1,2	1,4
- Samenwerkingsverbanden	0,2	0,4	1,0	1,5
- Cultuur en sport		1,0	1,0	1,0
- Vastgoed		0,4	1,0	1,0
- Eindhovense arbeidsvoorwaarden		0,5	0,5	0,5
Saldo	0,0	-1,0	1,2	0,6

Reëel ramen

Nu de reserve 'sociaal domein' gevuld is en we WUeindhoven steeds verder uitrollen, kan de ruimte in de begroting op het gebied van WMO en armoede deels worden afgeraamd. Dit heeft geen consequenties voor de uitvoering van ons huidige beleid. Om dit te borgen hanteren we enkele spelregels. De rijksmiddelen die we krijgen (bijvoorbeeld voor armoede) blijven we inzetten. En mocht het beroep op de armoederegelingen zodanig toenemen dat we niet langer uitkomen met het bijgestelde budget, dan stellen we onze prioriteiten bij.

Door strakkere sturing worden de subsidies uiteindelijk vaak lager vastgesteld dan begroot. Omdat de beoogde doelstellingen niet in het geding komen, kan het voordeel naar de algemene middelen vloeien.

Er wordt minder aanspraak gemaakt op het budget voor BBZ (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen). Voor het jaarlijks opsporen van fraude bij de WWB is geen specifieke opbrengst in de begroting opgenomen. Dit passen we aan. Het beleid dat we hier onder leggen gaat uit van (ernstig) misbruik en gereede twijfel.

We stellen de raming van de uitkering uit het gemeentefonds bij. Ons inwoneraantal groeit sterker dan het landelijk gemiddelde, wat een positief effect heeft. Daarnaast is door het Rijk een indicatie afgegeven van de herverdeeffecten vanaf 2015. Ook deze indicatie is positief.

In het MIP worden jaarlijks middelen gereserveerd als achtervang voor het grondbedrijf. In de praktijk blijkt dat we hiervan geen gebruik maken. We vullen de reserve grondexploitaties namelijk aan vanuit het Eigen Kapitaal. We laten deze reservering daarom vervallen en verlagen hiermee de storting in het MIP.

Woonlasten

Het totaal van de Eindhovense woonlasten (onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten) blijft laag in vergelijking met andere grote gemeenten. We zien een daling van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten door verlaging van de interne rente en door de oprichting van een nieuwe CURE-organisatie. Dit compenseren we met een stijging van de OZB. De totale woonlasten stijgen zo alleen trendmatig.

Bezuinigingen

De overhead die hoort bij de nieuwe taken die overkomen van het Rijk vangen we voor €1,5 miljoen op met de bestaande bezetting. De uitloopschalen zijn in overleg met het GO afgeschaft voor nieuw personeel. We gaan in overleg met het GO om dit voordeel - voor de komende vier jaar - in mindering te brengen in plaats van te gebruiken voor modernisering van de arbeidsvoorwaarden². Daarnaast gaan we in gesprek over verdere modernisering, uniformering en standaardisering van de arbeidsvoorwaarden met ingang van 2016.

Op het gebied van samenwerkingsverbanden boeken we de eerste jaarschijf (€ 0,2 miljoen structureel) in op onze eigen bedrijfsvoering. Voor de jaren daarna gaan we met partners op zoek naar haalbare alternatieven om met minder middelen meer maatschappelijk nut te bereiken of hogere opbrengsten binnen te halen. Dat kan op verschillende gebieden: bijvoorbeeld gezamenlijk innen van belastingen, het verstrekken van subsidies, samenwerken met verbonden partijen en alle andere mogelijke samenwerkingsverbanden. Binnen een jaar ontwikkelen we concrete voorstellen voor de begroting 2016.

Voor maatregelen op cultuur en sportgebied willen we in cocreatie met de op te richten stichting Cultuur Eindhoven en de Sportraad tot concrete voorstellen te komen. Met hen bekijken we wat nodig is om invulling te geven aan de nog lopende taakstellingen en de nieuwe taakstellingen vanaf 2016 op het gebied van cultuur en sport. Samen met gesubsidieerde instellingen en partners in de stad gaan we kijken hoe we tot een betere bezetting van het vastgoed kunnen komen.

Een sluitend financieel meerjarenbeeld

Met dit pakket aan maatregelen is het financieel meerjarenbeeld zowel in het eerste als in het laatste jaar sluitend. We voldoen daarmee aan de norm. In de tussenliggende jaren staat nog een saldo. Gedurende het jaar zal het financiële beeld echter nog veranderen, bijvoorbeeld als het Rijk nieuwe informatie verstrekt (via de meicirculaire van het gemeentefonds) of wanneer er in de tussentijdse rapportage nieuwe afwijkingen worden gesignaleerd. Wij geven daarom het college de opdracht om bij de begroting 2015 met een definitief voorstel hiervoor te komen.

¹In 2015 zetten we 0,7 miljoen in van het niet gebruikte deel van 2014.

²Een eventueel positief verschil t.o.v. het ingeboekte bedrag wordt ingezet voor modernisering van de arbeidsvoorwaarden, alsmede de oplopende voordelen in de periode vanaf 2018.

EINDHOVEN